БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 277 (19.653). • 1986 йил 9 декабрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА «МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ҲАМДА УЛАРНИНГ КОРХОНАЛАРИНИ, МУАССАСАЛАРИНИ, ТАШКИЛОТЛАРНИ БОШҚАРИШДАГИ РОЛИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ СССР ҚОНУНИНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН СОВЕТ, ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИ ВА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети шуни қайд этадики, халқ депутатлари Советлари, касаба союз ва хўжалик ташкилотлари партия органларининг раҳбарлигида КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленумининг стратегик йўлини, партия XXVII съездининг қарорларини амалга ошириш борасида, «Меҳнат коллективлари ҳамда уларнинг корхоналарини, муассасаларини, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисида»ги СССР Қонунини ҳаётга татбиқ этишда ташкилотчилик ишларини ўтказмоқдалар.

Халқ депутатлари Советларининг сессияларида, ижроия комитетларнинг ва доимий комиссияларнинг, министрликлар ва идоралар коллегияларининг мажлисларида, касаба союз комитетлари пленумларида, кўпгина меҳнат коллективларининг йиғилишларида Қонунни бажариш билан боғлиқ масалалар тез-тез муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Бу эса кенг меҳнаткашлар оммасининг ижодий потенциалидан ишлаб чиқаришни интенсивлаш, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш, меҳнат унумдорлигида юксак кўрсаткичларга эришиш, маҳсулотнинг техникавий даражаси ва сифатини ошириш ишида ғоят тўла-тўкис фойдаланиш имконини бермоқда, республика корхоналари ва ташкилотларини иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш планларини бажаришга кўмаклашмоқда.

Ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётда, давлат планларини, коллектив шартномаларни, меҳнат шароитларини яхшилаш ва уни муҳофаза қилиш комплекс планларини, санитария-соғломлаштириш тадбирларини ишлаб чиқиб ҳамда уларнинг бажарилиши, иқтисодий рағбатлантириш фондларидан фойдаланиш устидан контрол қилишда меҳнат коллективларининг роли ошди.

Кўпгина коллективларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалалари ўткир ва принципиал ҳал этилмоқда.

Ходимларнинг ижтимоий-сиёсий активлигини ва ижодий ташаббускорлигини ошириш мақсадида коллективларнинг йиғилишларидан, доимий ишлаб чиқариш кенгашларидан, халқ контроли группалари ва постларидан, ўртоқлик судларидан ҳамда бошқа жамоат ташкилотларидан тобора кенг фойдаланилмоқда.

Ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнат коллективларининг ролини кучайтириш соҳасида ўтказилаётган иш планларнинг бажарилиш натижаларига, республиканинг иқтисодий ва социал ривожланиш суръатларини жадаллаштиришга ижобий таъсир қилмоқда.

Шу билан бирга халқ депутатлари Советлари, министрликлар ва идоралар, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотлари ишлаб чиқаришни бошқаришда меҳнат коллективларининг ролини ошириш соҳасидаги ўз ваколатларидан ҳали ҳам тўла-тўкис фойдаланмаётганликларини, меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонунга риоя этилиши устида етарли контроллик қилмаётганликларини, уни кенг миқёсда пропаганда қилиш ва ўрганиш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширмаганликларини Ўзбекистон ССР Олий Совети уқтириб ўтади.

Кўпгина корхоналар, қурилишларда, колхоз ва совхозларда СССРнинг меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонуни давлат ва план интизомига риоя этилиши, иш услуби ва методларини қайта қуриш, ишчилар, колхозчилар, хизматчиларнинг меҳнат активлигини ошириш, уларнинг куч-ғайратларини ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини оширишга сафарбар этиш учун тўла-тўкис фойдаланмаяптилар.

Министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари бир қанча область, шаҳар ва район Советларининг ижроия комитетлари план топшириқларининг барқарорлигини таъминлашда лозим даражада принципиаллик кўрсатмаяптилар.

Бир қанча меҳнат коллективларининг йиғилишлари (конференциялари)да планларнинг лойиҳалари муҳокама қилинмаяпти, СССР Қонунининг планлар лойиҳалари меҳнат коллективларида кўриб чиқилганидан кейин уларни юқори органлар тасдиғига тақдим этиш борасидаги талаблари бажарилмаяпти.

Халқ депутатларининг кўпгина Советлари, министрликлар ва идоралар меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаларини янада ривожлантиришга ва такомиллаштиришга, иқтисодий тежашни кучайтиришга, социалистик мулкнинг сақланиши учун курашга, меҳнаткашларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилашга, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга дуруст сафарбар этмаяптилар.

Республиканинг бир қанча министрликлари ва идораларида, Ўзбекистон ССР территориясида жойлашган иттифоқ қарамоғидаги корхоналарда, меҳнат коллективларининг йиғилишларида кўриб чиқилиши лозим бўлган масалаларнинг намунавий рўйхатлари шу пайтгача ишлаб чиқилмаган, ички меҳнат тартиби қоидаларига, корхоналарнинг бўлимлари ва хизматлари тўғрисидаги низомларга Қонун талабларидан келиб чиқадиган қўшимчалар киритилмаган, коллектив умумий йиғилишлари (конференциялари) қарорларини йиғиш, ҳисобга олиш, таҳлил этиш ва амалга ошириш тартиби белгиланмаган.

Республиканинг кўпгина министрликлари, идоралари касаба союзларининг тармоқ республика комитетлари билан биргаликда меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонунини қўллаш юзасидан базавий корхоналарни белгилаш билан бирга етарлича ташкилотчилик ва методик иш олиб бормадилар, шу базавий корхоналар амалда меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонунини рўёбга чиқариш тажрибасини тўплайдиган ва пропаганда қиладиган марказлар бўлиб қолишлари учун жойларда зарур ёрдам бермадилар.

Меҳнат коллективлари тўғрисидаги Қонунни қўллаш масалалари халқ депутатлари Советлари ижроия комитетларининг, министрликлар ва идоралар коллегияларининг мажлисларида ҳали ҳам камдан-кам муҳокама қилинмоқда. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг масъул ходимлари билан Қонунни қўллаш практикаси тўғрисида семинарлар кам ўтказилмоқда. Республика халқ хўжалигини бошқаришнинг барча поғоналаридаги кўпгина раҳбарлар ва мутахассислар Қонун қабул қилиниши муносабати билан меҳнат коллективларига қандай ваколатлар берилганлиги тўғрисида аниқ тасаввурга эга эмаслар.

Халқ депутатлари Советлари, министрликлар ва идоралар, жамоат ташкилотлари КПСС XXVII съезди талаблари асосида иқтисодий ва социал тараққиётни жадаллаштиришда меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонунининг имкониятларидан суст фойдаланмоқдалар.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Халқ депутатлари Советлари, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари, министрликлар ва идоралар, касаба союз ташкилотлари меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонунининг қатъият билан бажарилишини таъминлаш юзасидан зарур чора-тадбирларни кўрсинлар, унинг қоидалари бажарилишига янада изчиллик билан ҳаракат қилсинлар.

Шу мақсадда:

қонунни чуқур ўрганиш таъминлансин, КПСС XXVII съезди ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишда, республиканинг социал ва иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришда меҳнат коллективларининг имкониятларидан кенг фойдаланишга эришилсин;

корхоналарда, муассасалар ва ташкилотларда бошқарув жараёнида, иқтисодий ва социал тараққиёт планларини ишлаб чиқишда, моддий ресурслардан оқилона фойдаланишда, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишда, кадрларни тайёрлаш, жой-жойига қўйиш ва уларнинг малакасини оширишда, иқтисодий ва маънавий рағбатлантириш формаларидан фойдаланишда, коллектив шартномаларни ишлаб чиқиш ва уларнинг бажарилиши устидан контроллик қилишда, давлат, жамоат мулкининг сақланишини таъминлашда ва социалистик интизомни мустаҳкамлашда коллектив барча аъзоларининг актив қатнашишига кўмаклашадиган фаолият формалари жорий этилсин;

меҳнат коллективларининг йиғилишларидан, доимий ишлаб чиқариш кенгашларидан, мураббийлар, бригадалар ва бригадирлар кенгашларидан, ўртоқлик судларидан ва жамоатчилик асосида ишловчи кадрлар бўлимларидан, касаба союз комитетларининг доимий ишловчи комиссияларидан активроқ фойдаланилсин; маъмуриятдан ва меҳнат коллективлари жамоат ташкилотларининг раҳбарларидан ходимларнинг таклифлари ва истакларини амалга оширишнинг ягона системасини вужудга келтириш талаб қилинсин;

меҳнат шароитларини, уни муҳофаза қилишни яхшилаш комплекс планларининг ва санитария-соғломлаштириш тадбирларининг амалга оширилиши устидан, уй-жой бинолари, мактаблар, болалар мактабгача тарбия муассасалари, хизмат соҳаси корхоналарини қуриш ва ишга тушириш планларининг бажарилиши устидан контроллик кучайтирилсин;

ижроия комитетлари, улардаги бошқармалар ва бўлимлар раҳбарларининг, депутатларнинг меҳнат коллективлари олдидаги ҳисоботлари янада кенг йўлга қўйилсин. Меҳнаткашларнинг таклифлари ва мулоҳазалари синчиклаб кўриб чиқилиши таъминлансин, уларга оператив равишда жавоб берилсин, уларнинг таклифларини амалга ошириш юзасидан кўрилган чора-тадбирлар ҳақида меҳнат коллективлари ўз вақтида хабардор қилсин.

2. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советига халқ депутатлари Советлари билан ўзаро мустаҳкам алоқада корхоналар ва бирлашмаларнинг маъмурияти ҳамда касаба союз комитетлари корхоналарни бошқариш билан боғлиқ бўлган ваколатларини амалга оширишлари учун зарур шароит яратиб беришларига ҳаракат қилиш, меҳнат қонунларига қатъий риоя этилиши таъминланиши учун контролликни кучайтириш, меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини тўла-тўкис амалга оширишда кўпроқ принципиаллик ва талабчанлик қилиш тавсия этилди.

3. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари меҳнат коллективларининг меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонунини ҳаётга татбиқ этиш соҳасидаги фаолиятини мунтазам равишда ва батафсил ёритиб турсинлар.

4. Республика ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари «Меҳнат коллективлари ҳамда уларнинг корхоналарни, муассасаларни, ташкилотларни бошқаришдаги ролини ошириш тўғрисида»ги СССР Қонунининг қоидаларини партия билан давлатнинг ҳозирги талаблари асосида амалга оширишни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш юзасидан қўшимча чора-тадбирларни кўрсинлар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри.
1986 йил 6 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ДЕПУТАТЛАР Л. ҲАСАНОВА БИЛАН М. А. АЗЛАРОВАНИНГ СЎРОВИГА ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ ЖАВОБИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети республика корхоналарида ишлаб чиқарилаётган пойабзалнинг сифати пастлиги тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларидан Л. Ҳасанова билан М. А. Азларованинг сўровига Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрининг биринчи ўринбосари ўртоқ Э. А. Тоймазовнинг жавобини тинглаб ва муҳокама этиб, **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг эътибори ўзига қарашли корхоналарда меҳнат, давлат, технология интизомининг даражаси пастлигига, шу сабабли давлат стандартлари ва норматив-техник ҳужжатларнинг талаблари кўплаб бузилаётганлиги, бу эса аҳолининг талабига жавоб бермайдиган сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга олиб бораётганлигига қаратилсин.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг пойабзал сифатини яхшилаш, унинг турларини кўпайтириш, аҳолининг эхтиёжларини тўлиқроқ қондириш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисидаги ахбороти инобатга олинсин.

2. Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги зиммасига партиянинг ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати масалаларини турмушнинг ўзи қайта қуришнинг марказига қўйганлиги тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш сабабларини чуқур таҳлил қилиш, ҳар бир корхона, ҳар бир цехда, ҳар бир иш жойида муносиб тартиб ўрнатиш, план, технология интизомини мустаҳкамлаш, хўжалик ҳисобини сабот билан жорий этиш, серунум, юқори сифатли меҳнатни рағбатлантириш вазифаси юклатилсин. Пойабзалнинг сифатини ошириш учун курашда корхоналар техника контроли бўлимларининг роли ва масъулияти оширилсин.

3. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари, уларнинг ижроия комитетлари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг ишига раҳбарлик қилишни ҳар томонлама такомиллаштириб, шу молларнинг сифатини оширишга қаратилган чора-тадбирлар комплексини рўёбга чиқаришга биринчи даражали эътибор берсинлар.

Шу мақсадда Советлар доимий комиссияларининг, ишлаб чиқаришдаги депутатлик группаларининг имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланилсин, ишлаб чиқаришдаги депутатлар ҳамма жойда юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун ўтказилаётган мусобақага бошчилик қилишларига эришилсин.

4. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Саноат комиссияси республикада ишлаб чиқарилаётган пойабзалнинг сифати устидан контролликни кучайтирсин. 1987 йил якунлари юзасидан Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг шу масалаға доир ҳисоботи тинглансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри.
1986 йил 6 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўз қарори билан энг яхши пировард натижаларга эришиш учун мусобақани авж олдириб юборган ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан зиммаларига социалистик мажбуриятлар қабул қилган «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қўқондаги Охунбобоев номли тикувчилик фабрикаси, Ўрта Осиё темир йўли Фарғона бўлими, Косонсой район матлубот жамиятига қарашли универмаг комсомол-ёшлар бригадаси коллективларининг, «Узбекгидроэнергострой» тресги, Ўзагропромстройга қарашли 2-трестнинг 108-механизациялашган кўчма колоннаси қурувчилари, монтажчилари ва ишга туширувчиларининг, Фарғона область Олтиариқ районидаги қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг ташаббусини маъқуллади.

Бу коллективлар вужудга келтирилган қувватлардан фойдаланишга янгича ижодий ёндашиш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, ишлаб чиқариш ва технология интизомига риоя этиш, янги техника ва илғор технологияни яратиш ва жорий этиш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг илғор формаларини қўлланиш, социал тараққиётни жадаллаштириш йўли билан Улуғ Октябрнинг юбилейини меҳнат ютуқлари билан кутиб олишга, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариб, хом ашё, материаллар ва электр энергияни планга қўшимча равишда тежаган ҳолда беш йиллик икки йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга қарор қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, шаҳар, район партия комитетлари, министрликлар ва идоралар, Узсовпроф раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зиммасига барча меҳнат коллективларида мазкур ташаббус кенг муҳокама қилинишн ва қўллаб-қувватланишини, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги шарафига юксак мажбуриятларни ишлаб чиқиб, қабул қилишни ташкил этиш вазифасини юклади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига, республика, область газеталари ва маҳаллий газеталарнинг редакцияларига меҳнатда, ишлаётганлар учун меҳнат, маиший ва дам олиш шароитларини яратишда, юбилей мажбуриятларини бажаришда юксак кўрсаткичларга эришган илғор коллективлар тажрибасини бутун чоралар билан пропаганда қилиш топширилди.

«СССР 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Бирлашма ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленуми қарорларига амал қилиб, КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига «Совет халқининг илҳомбахш ижодий меҳнати — XII беш йилликка!» Мурожаатномасига амалий ишлар билан жавоб қайтариб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар.

Ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан йиллик план муддатидан илгари — 30 декабргача бажарилади, қўшимча равишда 1 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади, 100 та трактор, 60 та прицеп тайёрланади, шу жумладан Улуғ Октябрнинг юбилейигача 900 минг сўмлик маҳсулот, 90 та трактор, 50 та прицеп ва 100 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади. Ана шу шонли санага қадар ҳар бешта ишлаб чиқариш бригадасидан бири меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан беш йиллик икки йили топшириқларини бажаради.

Кучли тракторлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва қишлоқ хўжалигига етказиб беришни жадаллаштириш мақсадида юз от кучига эга бўлган моторли Т-100 ХП тракторлари синови тугалланади ҳамда айни пайтда хўжалик жиҳатидан кенг текширув ўтказилади, бунинг учун биринчи кварталда пахта териш машиналарини ўрнатиш учун «Ташсельмаш» заводига 50 та трактор ва иккинчи кварталда Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига 50 та трактор етказиб берилади.

Технология интизомини мустаҳкамлаш юзасидан комплекс чора-тадбирлар амалга оширилиб, маҳсулотнинг камида 93 проценти биринчи тақдимдаёқ давлат қабули вакилларига топширилишига эришилади.

Янги техника ва технология юзасидан 300 та тадбирни жорий этиш, шу жумладан 7 автомат, робототехника ва поток-механизациялашган линияларни, 44 та автомат, ярим автомат ҳамда рақамли программа билан бошқариладиган станокларни жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлиги 4,1 процент оширилади ҳамда қўл меҳнати даражаси 2,6 процент камайтирилади, шу йўл билан 100 киши қўл меҳнатидан холи қилиниб, бошқа ишларга ўтказилади. Ишчилар ва мутахассисларнинг ижодий активлиги бутун чоралар билан ривожлантирилиб, рационализаторлик таклифлари ва ихтироларни жорий этишдан 1,2 миллион сўм тежалади.

Цехларнинг сменалилик ишини ошириш давом эттирилиб, II сменадаги ишчиларнинг нисбати 30,5 ўрнига 31,6 га етказилади, III сменадаги ишчилар нисбати 1986 йилдаги 4,6 процент ўрнига 7,5 процентга етказилади. Машина-ускуналарнинг сменадаги иш коэффициенти 1,67 процентга етказилади. Иш жойларини аттестациядан ўтказиш ва рационализациялаш ҳисобига 110 станок, 3,8 минг квадрат метр майдон бўшатилади. Бўшатилган майдонларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ташкил этилади ва бундай молларни ишлаб чиқариш 1986 йилдаги иш ҳақи фондининг ҳар 1 сўми ҳисобига 14 тийин ўрнига 25 тийинга етказилади. Харидоргир товарларнинг ўнта янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Қаттиқ иқтисод қилиш режими амалга оширилиб, металл сарфи нормаси, ноишлаб чиқариш чиқимлари камайтирилиб, планга қўшимча 500 минг сўмлик фойда олинади, топшириқда кўзда тутилганига қўшимча равишда 1 миллион киловатт-соат электр энергия, 1700 гикакаллорий иссиқлик энергияси, 650 тонна шартли ёқилғи тежаб қолинади.

Коллективда ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш ҳисобига иш вақтининг беҳуда кетиши 10 процент камайтирилади, автомат линиялари, робототехника комплексларида ва рақамли программа билан бошқариладиган станокларда ишлаш учун 1650 нафар янги ишчи тайёрланади ва уларга иккинчи касб ўргатилади, 1750 ишчи ва инженер-техник ходимнинг малакаси оширилади. Асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш цехларининг барча ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари сифат группаларида ўқитилади.

Меҳнат аҳлининг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш учун ҳамма цехларда санитария-маиший бинолар билан таъминлаш нормага мувофиқ даражага етказилади. 200 ўринли «Ғалаба» дам олиш зонаси фойдаланишга топширилади. Ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш давом эттирилиб, 300 бошга мўлжалланган чўчқахона қурилишининг биринчи навбати тугалланади.

Оталиқдаги 35, 120, 210, 211 ва 256-мактаблар билан биргаликда мактабислоҳоти амалга оширила бориб, заводда 350 нафар юқори синф ўқувчисининг ишлаб чиқариш практикаси ташкил этилади ҳамда ҳисоблаш маркази базасида 211-мактабнинг 120 ўқувчисига икки йиллик программа асосида электрон ҳисоблаш машиналарида программалаштириш ўргатилади.

Бирлашма ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партия XXVII съезди қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшамиз, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб оламиз, деб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматига ваъда берадилар.

Социалистик мажбуриятлар меҳнат коллективининг йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ҚЎҚОНДАГИ ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ ТИКУВЧИЛИК ФАБРИКАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИ 70 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ ҚУТИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Қўқондаги тикувчилик фабрикаси коллективи партиянинг аҳолининг юқори сифатли халқ истеъмол молларига ўсиб бораётган эхтиёжларини қондиришга қаратилган социал программасини амалга ошириб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олишга ҳаракат қилиб, қуйидаги социалистик мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Ишлаб чиқариш ва технология интизомига қатъий риоя этиш, ишчи кадрлар малакасини ошириш ҳисобига маҳсулотнинг 98 проценти биринчи сортларга ишлаб чиқарилади. 30 та янги харидоргир модел тайёрланади ва ишлаб чиқаришга жорий этилади. «Янгилик» индекси билан чиқариладиган маҳсулотлар ҳамда шартнома нархларида чиқариладиган алоҳида замонавий маҳсулотларнинг салмоғи топшириқда кўзда тутилган 20,1 процент ўрнига 28 процентга етказилади.

Смена коэффициенти 1,75 дан 2,1 га етказилиб, 25 та янги юқори унумли машина-ускуналар жорий этилиб, хом ашё, материаллар, ишлаб чиқариш чиқитлари ҳамда ёқилғи-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланилиб, чакана нархларда маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан беш йилликнинг икки йили плани 1987 йил 7 ноябргача бажарилади ҳамда ишлаб чиқариш ҳажмининг 1985 йилдаги даражасига нисбатан 14,4 процент ўрнига 30 процент ўсиши таъминланади. Йил охиригача планга қўшимча 4 миллион 600 минг сўмлик 500 минг дона тикув буюмлари реализация қилинади.

Сиёсий ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар кучайтирилиб, коллективда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомининг бирор марта ҳам бузилишига йўл қўйилмайди. Юқори сифатли эркаклар қўйлаги учун газламани кўзда тутилган ассортиментда ва белгиланган муддатларда етказиб бериш юзасидан Наманган шойи газламалар комбинати коллективи билан ҳамкорлик шартномаси тузилади ва ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг бутун ўсиши ана шу комбинат етказиб берган газлама ҳисобига таъминланади.

Ишлаётганларнинг меҳнат шароитларини янада яхшилаш мақсадида ишлаб турган соғлиқни сақлаш пункти, хотин-қизларнинг шахсий гигиена хонаси реконструкция қилинади, стоматология кабинети ишга туширилади. Душхоналар ҳамда умумий овқатланиш пунктларидаги ўринлар билан таъминланиш техника нормалари даражасига мувофиқ келтирилади. Фабрика территориясида маиший хизмат кўрсатиш комплекс пункти очилади, фабрика болалар комбинати ҳузурида болалар спорт майдончаси жиҳозланади. 1987 йилда 6-мактабда ишлаб чиқариш участкаси ташкил этилиб, мактабни битирувчиларнинг ҳаммасига тикувчи-моторист ҳунари ўргатилади, мактабда 5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Пойабзал фабрикаси ҳамда ип йигирув-пайпоқ тўқув бирлашмаси билан биргаликда аҳолининг харид эҳтиёжларини ўрганиш ҳамда буюмлар хилини ўз вақтида янгилаш учун шаҳарда йиллик товар обороти ҳажми 1,8 миллион сўм бўладиган фирма магазини очилади.

Олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши юксак пировард натижаларга эришиш, ўн иккинчи беш йилликда фан-техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан меҳнат коллективи олдига қўйилган вазифаларни ҳал этишда ишчилар ва мутахассисларнинг ижодий активлигини ошириш имконини беради.

Социалистик мажбуриятлар фабрика бригадалари, цехлари ва участкалари ишчиларининг йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

АФҒОНИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ НАЖИБНИНГ СССРГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Нажиб шу йил декабрь ойида расмий дўстлик визити билан СССРга келади.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

УМУМИЙ ТАЪЛИМ ВА ҲУНАР МАКТАБИНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ ХАЛҚ МАОРИФИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНИГА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ БОШҚА ҚОНУН АКТЛАРИГА ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР юстиция министри депутат Б. Ғ. ОЛИМЖОНОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Сизнинг муҳокамангизга тақдим этилган янги таҳрирдаги халқ маорифи тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни лойиҳаси партия ва давлатимиз совет халқининг билими ва маданий савиясини янада мустаҳкамлаш ҳамда такомиллаштириш масалаларига катта эътибор билан қараётганлигининг далилидир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев партия XXVII съездига қилган Сиёсий докладида: «Фан-техника революцияси шароитида меҳнатни янада тубдан ўзгартириш кишиларни маълумот ва касб жиҳатидан тайёрлашга юксак талаблар қўяди. Аслини олганда, узлуксиз таълимнинг ягона системасини вужудга келтириш вазифаси кун тартибига қўйилди», — деган эди.

Халқ маорифи тўғрисидаги Қонун республикамизда 1975 йил 1 январдан бошлаб кучга киритилган бўлиб, у Ўзбекистон қисқа тарихий давр мобайнида босиб ўтган йўлни мужассам акс эттирган эди.

Кейинги йилларда умумий таълим ва ҳунар мактаби ишини янги босқичга кўтариш, ўқувчиларга таълим ва тарбия беришнинг юқори сифатли бўлишини таъминлаш, уларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш, Ватанни севиш ва унинг ҳимоясига тайёр бўлиб туриш, коллективизм, меҳнатсеварлик, юксак маънавий фазилатлар, халқлар дўстлиги ва қардошлиги руҳида тарбиялашни таъминлаш зарурати туғилди.

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш мамлакатимизда ёшларни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасидаги бутун ишни яхшилаш, уни турмушга ва меҳнатга ҳар томонлама тайёрлаш йўлидаги катта қадам бўлди. КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми ва ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг биринчи сессияси томонидан маъқулланган мана шу ислоҳотнинг Асосий йўналишлари мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш эҳтиёжларини, коммунистик қурилиш истиқболларини, фан ва техника тараққиёти илгари сураётган талабларни ҳисобга олган ҳолда халқ маорифини такомиллаштиришнинг илмий асосланган, узоқ муддатли программасини белгилаб беради.

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишлари муносабати билан СССР Олий Совети 1985 йил 27 ноябрда қабул қилган Қонунда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг халқ маорифи тўғрисидаги Қонуни асосларининг янги таҳририни тасдиқлади ҳамда ССР Иттифоқининг баъзи қонун актларига зарур ўзгартишлар ва қўшимчалар киритди.

Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига республика қонунларини ана шу асосларга мувофиқлаштириб чиқиш топширилди.

1986 йил 1 июнда мамлакатда олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Унда партия олий мактабни ишлаб чиқариш ва фан билан боғлашни қайта қуришнинг асосий воситасига айлантириш вазифасини қўйди. Мазкур тадбирлар ҳар томонлама ва чуқур характерга эга эканлигини ҳисобга олиб, уларни босқичма-босқич амалга ошириш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ушбу лойиҳани муҳокама қилиш ҳозир ҳам давом этмоқда.

Хусусан, бугун қараб чиқилаётган Қонун лойиҳасидаги олий ва ўрта махсус таълим билан боғлиқ бўлимлар ва моддалар олий мактабни қайта қуриш йўлидаги биринчи босқичдир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғини бажариб, Юстиция министрлиги республиканинг манфаатдор министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари билан биргаликда халқ маорифи тўғрисидаги Қонунга ва республиканинг баъзи бир бошқа қонун актларига ўзгартишлар киритиш ҳақида Ўзбекистон ССР Қонунлари лойиҳаларини ишлаб чиқди. Қонун лойиҳалари Ўзбекистон ССР Олий Советининг тегишли доимий комиссиялари томонидан маъқулланиб, бугун сизларнинг муҳокамангизга киритилмоқда.

Ушбу Қонун лойиҳаларида кўзда тутилаётган ҳамда амалдаги Қонунларга киритиладиган энг муҳим ўзгартишлар ва қўшимчалар ҳақида ахборот беришга рухсат этгайсиз.

Янги Қонун лойиҳаси 14 бўлим ва 87 моддадан иборат.

Лойиҳанинг биринчи бўлимида (1 — 20-моддалар) халқ маорифининг асосий мақсадлари ва принциплари, унинг системаси, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг халқ маорифи соҳасидаги компетенциялари баён қилинади, республикада халқ маорифининг давлат бошқарув органлари кўрсатиб ўтилади.

Ушбу Қонунни амалга оширишда халқ депутатлари Советларининг роли ва масъулияти анча оширилган. Хусусан, Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари умумий ўрта таълимни ҳамда аста-секин умумий профессионал таълимга ўтишни таъминлаш соҳасидаги вазифаларни. ўзларига бўйсунувчи ўқув-тарбия муассасаларига раҳбарлик қилиш, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда уларга ёрдам бериш ишларини амалга оширишлари назарда тутилган. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига мактабдан ташқари тарбияга раҳбарлик қилиш ҳам юклатилади.

Республика составида Қорақалпоғистон АССР мавжудлигини ҳисобга олиб лойиҳада ана шу автоном республиканинг халқ маорифи соҳасидаги компетенцияси, шунингдек олий ҳокимият ва бошқарув органларининг бу соҳада ваколатлари белгилаб берилган.

Лойиҳага янги модда қўшилган бўлиб, у фаннинг халқ маорифи проблемаларини ишлаб чиқишдаги, унинг практика билан ўзаро алоқаси, фан, техника ва маданият ютуқларини ўқув-тарбия муассасалари ишига жорий этишдаги вазифаларини ёритиб беради.

Лойиҳада синфдан ташқари ишларни ўтказишда, оилани мустаҳкамлашга ва бола тарбиясини яхшилашга кўмак берувчи шароитлар яратишда меҳнат коллективларининг ролини белгиловчи нормалар акс эттирилган, ўқувчилар ва студентларни ҳуқуқий тарбиялаш, соғлиғини сақлаш масалалари кўзда тутилган.

Қонун лойиҳасининг иккинчи бўлимида мактабгача тарбия масалалари акс эттирилган (21—23-моддалар). Бу моддаларда болалар билан тарбиявий иш олиб боришнинг хилма-хил шакллари очиб берилган, мактабгача тарбия муассасалари болаларнинг оила билан ҳамкорликда уйғун камол топишини таъминлайдиган, идрок ва қобилиятларини, табиатга меҳр қўйишларини, катталарни ҳурмат қилишларини, маданий хулқатворини, меҳнатсеварлиги, мустақиллиги ва уюшқоқлиги ҳамда интизомини ривожлантирадиган, уларни мактабдаги машғулотларга тайёрлайдиган қилиб тарбиялаши таъкидланган.

Лойиҳанинг учинчи ва тўртинчи бўлимларида (24—45-моддалар) ёшларнинг умумий ўрта ва ҳунар таълимига тааллуқли қоидалар кўрсатилган. Республиканинг бутун территориясида Ўзбекистон ССР аҳолисининг миллий хусусиятларини ҳар томонлама ҳисобга олган ҳолда таълим-тарбия жараёнини ташкил этиш принциплари бирлиги таъминланиши белгилаб қўйилди.

Ўқувчиларнинг ўз она тилларида ёки СССРдаги бошқа халқларнинг тилида билим олиш ҳуқуқи мустаҳкамлаб қўйилди. Ота-оналар ёки улар ўрнини босувчи шахслар, ўз хоҳишларига қараб, болалар учун ўқитиш тегишли тилда олиб бориладиган мактабни танлаш ҳуқуқига эгадирлар. Дарслар рус тилида олиб борилмайдиган ўқув юртларида она тили билан бир қаторда совет кишилари миллатлараро алоқа воситаси сифатида ихтиёрий суратда қабул қилган рус тилини ўрганиш учун зарур шарт-шароитлар яратилади.

Болалар олти ёшдан ўқитила бошлагани муносабати билан умумий ўрта таълим мактаби ўн бир йилликка айланади.

Фан-техника тараққиётининг интенсив ривожланиши мактаб олдига ўқувчиларнинг замонавий ҳисоблаш техникасини билиб олишлари, уларда иқтисодий фикрлашни шакллантириш, уларнинг ишлаб чиқаришни чуқур ва пухта билишлари каби янги вазифаларни зарурат қилиб қўйди.

Бешинчи ва олтинчи бўлимларда (46—59-моддалар) ҳунар-техника таълими ва ўрта таълим билан боғлиқ масалалар баён қилинади.

Ҳунар-техника билим юртларининг ягона типи — ўрта ҳунар-техника билим юртлари бўлиши назарда тутилади. Уларнинг, шунингдек ўрта махсус ўқув юртларининг асосий вазифаси социал-иқтисодий ва фан-техника тараққиёти талабларига мувофиқ, халқ хўжалиги учун техникани яхши эгаллаган, фан асосларини, ишлаб чиқариш асосларини пухта биладиган, янги техника ва технологияни муваффақиятли ўзлаштиришга қобилиятли бўлган, электрон-ҳисоблаш техникаси билан ишлай оладиган, ишлаб чиқаришнинг бошланғич звеноларини бошқариш ва тарбиявий ишни амалга ошириш кўникмаларига эга бўлган ёш малакали ишчи кадрлар ва мутахассислар тайёрлашдан иборатдир. Ўқув юртларининг базавий корхоналар билан ўзаро муносабатлари ҳам белгилаб берилган.

Лойиҳанинг олий таълим тўғрисидаги еттинчи бўлими (60—66-моддалар) юқори малакали, марксча-ленинча назарияни эгаллаган ҳамда фан-техника тараққиёти ютуқларидан амалий ишда фойдалана оладиган, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш чораларини амалга ошира биладиган мутахассисларни тайёрлаш, шу жумладан ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тайёрлаш соҳасидаги асосий вазифаларни назарда тутади. Лойиҳа «Студентларнинг илмий-тадқиқот иши» деган модда билан тўлдирилди.

Қонуннинг мактабдан ташқари тарбияга бағишланган саккизинчи бўлими (67—69-моддалар) анча кенгайтирилди. Бу бўлимда ҳамма бемалол фойдаланиши мумкин бўлган мактабдан ташқари тарбия муассасаларининг кенг тармоғини вужудга келтириш ва ривожлантириш чоралари кўзда тутилган. Бундай муассасаларнинг рўйхати келтирилади, уларнинг мақсади, улар ишини ташкил этиш тартиби конкретлаштирилади.

Янги таҳрирдаги Қонуннинг ўқувчилар ва студентларнинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳақидаги тўққизинчи бўлимига кирган нормаларда (70—71-моддалар) ёш гражданларнинг ўқиши ва тарбияси ҳақидаги, уларнинг меҳнат қилиши ҳамда дам олиши тўғрисидаги ҳар томонлама ғамхўрлик ўз аксини топган. Бу моддаларда СССР Конституцияси ва Ўзбекистон ССР Конституциясининг таълимнинг турлари бепуллиги ҳақидаги қоидалари мустаҳкамлаб қўйилган. Ўрта ҳунар-техника билим юртларини, ўрта махсус ва олий ўқув юртларини битириб чиққан кишилар олган касбига (ихтисосига) ва малакасига мувофиқ иш билан таъминланиши белгилаб қўйилди.

Шу бўлимда ўқувчилар ва студентлар бурчларининг рўйхати белгиланган бўлиб, улар Совет давлатининг рамзи бўлмиш Гербни, Байроқни ва Гимнни ҳурмат қилишлари, партия ва халқ ишига чексиз содиқ бўлишлари, совет қонунларига риоя этишлари, соғлом турмуш тарзига мувофиқ яшашлари зарурлиги уқтирилган.

Педагог кадрлар тўғрисидаги бўлимга (72—79-моддалар) бир қанча ўзгартишлар киритилди. Ўқитувчининг обрў-эътибори оширилади ва айни вақтда унинг ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашдаги масъулияти кучайтирилади. Лойиҳа халқ маорифи ходимларининг меҳнати ва турмуши шароитларини яхшилаш, алоҳида хизматлари учун рағбатлантириш чораларини қўлланиш юзасидан уларга берилган имтиёзлар ва афзалликларни мустаҳкамлаб қўяди.

Ўн биринчи бўлимда (80—82-моддалар) ота-оналар ва улар ўрнини босувчи шахсларнинг болаларга тарбия ва таълим бериш соҳасидаги ҳуқуқ ҳамда бурчлари белгилаб қўйилган.

Лойиҳада Ўзбекистон ССРнинг халқ маорифи тўғрисидаги Қонунининг янги таҳрирдаги асосларга зид келмайдиган амалдаги баъзи бир нормалари сақлаб қолинган.

Қонун лойиҳасининг охирги бўлимлари халқ маорифи муассасаларининг ўқув-моддий базаси, халқ маорифи тўғрисидаги Қонунни бузганлик учун жавобгарлик, чет эл гражданларининг билим олиш ҳуқуқи масалаларига бағишланган.

Ўзбекистон ССРнинг халқ маорифи тўғрисидаги Қонунига киритиш таклиф қилинаётган энг муҳим қўшимча ва ўзгартишлар ана шулардан иборат.

Халқ маорифи тўғрисидаги Қонуннинг янги таҳрири республиканинг бошқа қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритишни зарур қилиб қўяди. Чунончи, мактаб ўқувчиларига меҳнат тарбияси ва таълим бериш ҳақидаги ҳамда уларнинг меҳнатини тартибга солиш билан боғлиқ нормалардан ўқувчиларнинг соғлиғини сақлаш соҳасида қўшимча гарантиялар белгилаб қўйиш эҳтиёжи келиб чиқади. Шу сабабли Ўзбекистон ССРнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонунига тегишли қўшимчалар ва аниқликлар киритиш, хусусан унинг 59-моддасини болалар ва ўсмирлар соғлиғини сақлашни кучайтириш, соғлиқни сақлаш муассасаларининг болалар билан ўқув-профилактика ва санитария-гигиена ишлари олиб боришни ташкил этиш учун бўлган масъулиятини ошириш мақсадида янги таҳрирда баён қилиш таклиф этилади.

Мазкур Қонуннинг 62-моддасида белгилаб қўйилганидек, мактаб ўқувчиларининг меҳнат тарбияси ва у билан боғлиқ бўлган ижтимоий фойдали меҳнат, ҳунар-техника ва ўрта махсус ўқув юртларидаги ўсмирларнинг ишлаб чиқариш таълими уларнинг ёшига, жисмоний ва ақлий камолоти ҳамда саломатлигига мувофиқ келадиган касблар бўйича олиб борилишига рухсат этилади ҳамда мунтазам медицина контроли остида ўтказилади. Соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунининг тегишли моддаларига бошқа ўзгартишлар ҳам киритилди.

Ўзбекистон ССР Уй-жой Кодексининг 43-моддасини умумий таълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқитувчилари ҳамда бошқа педагог ходимлари биринчи навбатда уй-жой майдони олиш ҳуқуқига эга эканликлари тўғрисидаги кўрсатма билан тўлдириш таклиф қилинади.

Профессионал таълим ишлаб чиқаришда жорий этилишини эътиборга олиб, Ўзбекистон ССР меҳнат тўғрисидаги Қонунлари кодексининг 204, 208, 209, 212—217, 222-моддаларига ишни таълим билан қўшиб олиб борувчи ишчилар ва хизматчилар учун имтиёзлар берилишини кўзда тутувчи тегишли ўзгартишлар киритиш таклиф этилади.

Ёшлар жумласидан бўлган маҳкумларга, шунингдек озодликдан маҳрум қилиш жойларида жазони ўтаётган шахсларга таълим бериш системаси такомиллаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг ахлоқ тузатиш — меҳнат Кодексининг баъзи моддаларига ҳам қўшимчалар киритиш кўзда тутилди.

Депутат ўртоқлар! Сизнинг муҳокамангизга киритилган Қонун лойиҳаларининг қабул қилиниши халқ маорифи системасини янада ривожлантириш учун мустаҳкам ҳуқуқий база яратади, халқ хўжалигининг, фан ва маданиятнинг барча тармоқлари учун малакали кадрлар тайёрлашни таъминлайди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИ ДЕПУТАТЛАР СЎРОВИГА ЖАВОБИ ЮЗАСИДАН

ДЕПУТАТЛАРНИНГ НУТҚЛАРИ

Депутат Т. ИСОҚОВА нутқи

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ МОСКВА РАЙОНИДАГИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШТЕПА ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Мен Енгил саноат министрлигининг депутатлар сўровига берган жавобини эътибор билан тингладим. Бу ерда Э. А. Тоймазов тармоқнинг муаммолари ҳақида кўп гапирди. Дарҳақиқат, уларнинг муаммолари кўп. Аммо улар орасида министрликнинг ўзида, меҳнат коллективларида ҳал этилиши мумкин бўлган муаммолар ҳам бор.

Ўртоқ Тоймазов, эсингизда бўлса, шу йилнинг бошларида Андижон пойабзал фабрикасида депутатлар группасининг мажлиси ўтказилган эди. Депутатлар Енгил саноат министрлиги номига қилган мурожаатларида фабрикадаги ишларни ўрганиш чоғида аниқланган камчилик ва нуқсонларни уқтириб ўтган эдилар.

Орадан сал кам бир йил вақт ўтди. Аммо депутатлар шу пайтга қадар Енгил саноат министрлигидан на жавоб олдилар, на камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет чоралар кўрилганини эшитдилар. Фабрика эса ҳамон сифатсиз маҳсулот чиқариб келмоқда.

Министрликнинг маҳсулот сифати масалаларига муносабатини кўрсатувчи яна бир мисолни айтиб ўтмоқчиман. Яқинда Избоскан районида Андижон фабрикасининг йилига бир неча юз минг жуфт пойабзал чиқара оладиган филиали ишлай бошлади. Унда дурустгина асбоб-ускуналар ўрнатилган. Бироқ тагчарм елимлаш операцияси қуйидагича бажарилмоқда: конвейернинг охирида ўтирган аёл чўткани елим солинган тоғорага теккизиб елим суртади-ю, ёпиштириб қўяди. Пойабзалнинг юқори қисмига елим суркалиб кетиши, тагчарм эса бир неча кундан кейин кўчиб тушиши турган гап. Мана сизга бракнинг сабаби.

Бундай хўжасизлик учун, ишга бундай бефарқлик учун ким жавоб беради? Биринчи галда бу савол министрликка тааллуқли бўлса керак. Енгил саноат министрлиги ваъдалардан ва объектив сабабларни кўрсатиб шикоят қилишлардан ғайрат билан аниқ ишлашга ўтадиган пайт келди, деб ўйлайман. Депутатларнинг ҳозирги сўрови бунинг учун туртки бўлишига ишонгим келади.

Депутат Н. МАННОПОВ нутқи

В. П. ЧКАЛОВ НОМЛИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЙИҒУВЧИ СЛЕСАРИ

Ҳозиргина биз Э. А. Тоймазовнинг депутатлар сўровига берган жавобини тингладик. Енгил саноат министрлиги пойабзал сифатини ошириш муаммоларини осонгина ҳал этиш мумкин, деб ҳисоблаётгандек таассурот туғилмоқда. Аммо, доимий равишда бериб келинаётган бундай ваъдалар биз, харидорларнинг меъдамизга тегди. Республиканинг савдо корхоналарида сизнинг маҳсулотингиз қалашиб кетганлигини, бу маҳсулотни ҳеч ким сотиб олгиси келмаётганини ҳамма билади. Бунга ишонч ҳосил қилиш учун исталган пойабзал магазинига, исталган пойабзал бўлимига кириш кифоя. Вироқ ўртоқ Тоймазов сиз ва министрликнинг бошқа ходимлари ҳам пойабзал териб қўйилган пештахталар ва токчалар ёнига ҳеч қачон бормасангиз керак, харидорларнинг фикрини эшитмасангиз керак.

Тармоқ ходимларининг ўз бурчига муносабатини тубдан ўзгартирадиган ва партия Марказий Комитети, КПСС XXVII съездининг қарорлари бизни даъват этаётганидек қайта қуришни амалда рўёбга чиқарадиган пайт келди, деб ўйлайман. Пойабзалчилар ишидаги брак сабабли биз, меҳнаткашлар, оилаларимиз, айниқса фарзандларимиз азият чекаётганини уларнинг онгига етказиш пайти келди. Ўз тажрибамга асосланиб, бутун масъулият билан айта оламанки, республикада ишлаб чиқарилган болалар пойабзали бир ойдан кўпга асло чидамайди.

Депутатларнинг мана шу сўрови, пойабзал сифатини яхшилаш муаммолари тармоқнинг барча меҳнат коллективларида жиддий равишда муҳокама қилинади ва, ниҳоят, камчиликларни тугатиш юзасидан аниқ-равшан чоралар кўрилади, деб умид қиламан.

Ижодий союзнинг пленуми бўлди

СССР Театр арбоблари союзи правлениесининг 6 декабрь куни бўлган биринчи пленумида СССР халқ артисти К. Ю. Лавров правление раиси, СССР халқ артисти О. Н. Ефремов правлениенинг биринчи секретари қилиб сайланди.

Барча иттифоқдош республикалар театр ташкилотларининг раҳбарлари правлениe раисининг ўринбосарлари этиб сайландилар.

Ревизия комиссиясининг биринчи мажлисида С. Б. Ремизов комиссиянинг раиси қилиб сайланди.

(ТАСС.)

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Л. Ш. БЕКҚУЛБЕКОВА доклади

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Советининг ушбу сессияси совет жамияти ҳаётида жуда катта ўзгаришлар рўй бераётган бир даврда ўтмоқда. КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленуми, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессияси тарихий қарорлари таъсирида иш кўрилиб, мамлакатимизда олға қараб ҳаракат қилишга халал бераётган ҳамма нарсаларни қатъий бартараф этиш чоралари кўрилмоқда.

Совет кишилари партия бошлаб берган новаторлик ташаббусларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар, қайта қуриш ишлари ҳамма ерда амалий характерга эга бўлиши учун қатъий кураш олиб бормоқдалар.

Кейинги вақтда қабул қилинган партия ҳужжатларида ҳамма бўғинлардаги халқ депутатлари Советлари партиянинг иқтисодий стратегияси ва социал сиёсатини амалга оширишда ўз ваколатларидан ғоят тўла ва изчил фойдаланишлари зарурлиги қайта-қайта уқтириб ўтилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фаолияти — партия раҳбарлигида ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида кенг авж олиб кетган улуғвор ишларнинг таркибий қисмидир. Президиум ишида асосий эътибор халқ депутатлари Советларига янада самаралироқ ва ишчанлик билан раҳбарлик қилишга, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг партия XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш учун Советларнинг ролини ошириш ва масъулиятини кучайтириш тўғрисидаги қарорини бажаришга, ҳисоб берувчи органлар фаолиятини контрол қилиб боришга, республика қонунларини такомиллаштиришга қаратилмоқда.

Республика Олий Советининг учинчи сессиясидан кейин ўтган давр ичида давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг турли хил масалалари юзасидан бир қатор фармонлар қабул қилинди. Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ, бу фармонлар сизларнинг муҳокамангиз ва тасдиғингизга ҳавола этилмоқда.

Ана шу фармонлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1986 йил 26 сентябрдаги фармон билан Ўзбекистон ССРда депутатлар группалари ва депутатлар постлари тўғрисидаги Низомни тасдиқлади.

Бу Низомда кўзда тутилганидек, депутатлар группалари сайлов округларида ва меҳнат коллективларида ўз ваколатларини амалга ошириш учун депутатларнинг биргаликда ишлашини ташкил этиш, халқ депутатлари Советлари билан аҳоли ва меҳнат коллективларининг янада мустаҳкам алоқа боғлашини таъминлаш мақсадида тузилади. Депутатлар постлари Совет ва унинг органлари чиқарган қарорлар қандай бажарилаётганлиги устидан, шунингдек конкрет соҳа ёки объектдаги муҳим ишлар устидан оператив контрол қилиб борадилар. Низомда депутатлар группалари ва постларининг асосий вазифалари, уларни тузиш тартиби, улар ишини ташкил қилиш ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари, уларнинг органлари, шунингдек жамоат ташкилотлари билан ўзаро алоқаларига доир масалалар баён этилган.

1986 йил 16 сентябрдаги фармон билан Ўзбекистон ССР қонунлари ва республика Олий Советининг бошқа актларини, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми фармонлари ва қарорларини ўн кун ичида эълон қилиш белгилаб қўйилди. Шу муносабат билан республика Олий Советининг регламентига тегишли ўзгартиш киритилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР қонунларини, республика Олий Советининг қарорлари ва бошқа актларини, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонлари ва қарорларини эълон қилиш ва кучга киритиш тартиби тўғрисида»ги фармонига Ўзбекистон ССР номидан тузиладиган халқаро шартномаларни эълон қилиш тартибини белгилаб берувчи қўшимча киритилди.

Ўзбекистон ССРнинг жиноят, уй-жой, меҳнат қонунлари ҳамда маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодексига ва республиканинг бошқа қонунларига ҳам ўзгартишлар киритилди.

Қимор ўйинларининг ижтимоий хавфлилигини эътиборга олиб, жиноят кодекси қимор ўйнаганлик, қиморхоналар ташкил этганлик ёки очганлик, шу мақсадлар учун хоналар бериб қўйганлик, шунингдек қимор ўйинларида касбкор сифатида қатнашганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисидаги модда билан тўлдирилди. Зўравонлик қилиш ва шафқатсизликни тарғиб қилувчи асарларни тайёрлаганлик ёки тарқатганлик учун ҳам жиноий жавобгарлик белгилаб қўйилди.

Ишчи ва хизматчиларнинг уй-жой шароитларини яхшилаш масалаларини ҳал қилишда корхоналар ва ташкилотларнинг меҳнат коллективлари ҳуқуқини кенгайтириш тўғрисидаги Умумиттифоқ қонунларига мувофиқ, шу йил апрель ойида республика Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССРнинг Уй-жой кодексига тегишли қўшимча киритди. Унда меҳнат коллективлари ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорлари учун ҳамда ишчи ва хизматчиларнинг баъзи бир бошқа категориялари учун уй-жой майдони олишда имтиёзли асослар белгилаб қўйишлари мумкинлиги кўзда тутилади.

Ўзбекистон ССРнинг Меҳнат қонунлари кодекси ишчи ёки хизматчи вафот этгунча олмаган иш ҳақини унинг оила аъзоларига беришни гарантияловчи норма билан тўлдирилди.

Корхона, муассаса, ташкилотнинг маъмурияти ишчи ёки хизматчига интизомий жазо беришдан аввал меҳнат интизомини бузган шахсдан ёзма равишда тушунтириш хати талаб қилиши шартлиги конкретлаштириб қўйилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1986 йил 3 октябрдаги фармони билан транспортда юриш қоидаларини бузганлик, транспорт воситаларининг ички жиҳозларига зарар етказганлик учун маъмурий жавобгарлик белгиланди, транспортда ёнғинга қарши хавфсизлик қоидаларини бузганлик учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги оширилди. Ўзбекистон ССРнинг Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодексига бошқа ўзгартиш ва қўшимчалар ҳам киритилди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш ва уларни аҳолидан кўпроқ харид қилиш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил 17 ноябрдаги ўз фармони билан гражданларнинг шахсий мулкида чорва моллари боқиш нормаларини оширди.

Ўшанда колхоз бозорларида бир йўла олинадиган йиғимнинг янги ставкалари белгилаб қўйилдики, бу нарса республикамизда 1987 йил 1 январдан бошлаб кучга киради.

Сурункали алкоголиклар ва наркомания касалига йўлиққанларни мажбурий даволаш ва меҳнатда қайта тарбиялаш хусусида республиканинг айрим қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг гражданлик ва жиноий процесслар масаласига ҳамда қонунчиликнинг бошқа соҳаларига оид айрим актларга қўшимчалар ва аниқликлар киритувчи фармонлари ҳам сизларнинг муҳокамангизга тақдим этилмоқдаки, бу қўшимча ва аниқликлар қонунларни такомиллаштиришга қаратилгандир.

Олий Советнинг ўтган сессияси билан ҳозирги сессияси орасидаги даврда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика Олий суди составида баъзи бир ўзгаришлар юз бердики, улар ҳақида матбуотда эълон қилинган.

Республика Олий Совети Президиуми 1986 йил 12 ноябрдаги фармони билан ўртоқ Валерий Васильевич Судоренковни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Йигит Исаевич Маматисаевни Ўзбекистон ССР молия министри этиб тайинлади. Ўртоқ Борис Иванович Бугров Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри қилиб тайинланиб, ўртоқ Виталий Павлович Куксенко соғлиғи ёмонлашгани туфайли пенсияга чиққанлиги муносабати билан бу вазифадан озод этилди. Республика ҳукумати составида бошқа ўзгаришлар ҳам қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий судининг составига ўзгартишлар киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Баҳриддин Азимович Наимов, Султонбой Бердиқиличов, Собиржон Абдуллаевич Исмоилов, Собир Солиҳович Қодиров, Станислав Иванович Таргоний, Обиджон Турғунбоевич Турғунбоев, Йўлчибой Эргашевич Турсунбоев ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари қилиб сайлади.

Ўртоқ Фатхулла Азимович Асомиддинов пенсияга чиқиши, ўртоқ Александр Иванович Липатов эса бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзолари вазифасидан озод этилди.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССРнинг қонуни ва республика Олий Советининг қарорлари лойиҳалари ҳамда уларга оид материаллар сизларнинг ҳаммангизда бор. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сизлардан ана шу лойиҳаларни кўриб чиқиб, уларни тасдиқлашни сўрайди.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ АЙРИМ ҚОНУН АКТЛАРИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг:

«Ўзбекистон ССР жиноят Кодексига қўшимча киритиш тўғрисида»ги 1986 йил 28 август Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг баъзи қонун актларига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги 1986 йил 2 сентябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг Уй-жой Кодекси 23-моддасига қўшимча киритиш тўғрисида»ги 1986 йил 16 сентябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг айрим қонун актларига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги 1986 йил 16 сентябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРда депутатлар группалари ва постлари тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 1986 йил 26 сентябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги Кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1986 йил 3 октябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг жиноят, жиноят-процессуал кодекслари ва меҳнат қонунлари Кодексига ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1986 йил 17 ноябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССРнинг баъзи қонун актларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида ҳамда наркомания касаллигига йўлиққанлар учун даволаш-тарбия профилакторийси тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида»ги 1986 йил 17 ноябрь Фармонининг Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми «Хроник алкоголликлар ва наркомания касаллигига йўлиққанларни мажбурий даволаш ва меҳнатда қайта тарбиялаш тўғрисида» чиқарган Фармонга, Ўзбекистон ССРнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги Кодексига ва Ўзбекистон ССРнинг «Соғлиқни сақлаш тўғрисида»ги Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш хусусидаги қисми — Фармоннинг 1,3 ва 4-моддалари;

«Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Гражданларнинг шахсий мулкида чорва моллар боқиш нормалари тўғрисида»ги Фармонига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 1986 йил 17 ноябрь Фармони;

«Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Колхоз бозорларида бир йўла олинадиган йиғим тўғрисида»ги Фармонига ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги 1986 йил 17 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1986 йил 6 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИ ЎРИНБОСАРИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Валерий Васильевич Судаpенковни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1986 йил 12 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1986 йил 6 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ СОСТАВИГА КИРУВЧИ АЙРИМ ШАХСЛАРНИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ВА ЛАВОЗИМГА ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг:

Ўртоқ Мирғиёс Аббосович Зоидовни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитетининг раиси вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1986 йил 19 август Фармони;

Ўртоқ Йигит Исаевич Маматисаевни Ўзбекистон ССР молия министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1986 йил 16 сентябрь Фармони;

Ўртоқ Виталий Павлович Куксенкони саломатлиги ёмонлашгани туфайли пенсияга чиққанлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1986 йил 24 сентябрь Фармони;

Ўртоқ Борис Иванович Бугровни Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1986 йил 24 сентябрь Фармони;

Ўртоқ Маҳмуд Ҳасанович Курбоновни тармоққа раҳбарликни таъминлай олмаганлиги учун Ўзбекистон ССР енгил саноат министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1986 йил 20 октябрь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1986 йил 6 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИ АЪЗОЛАРИНИ САЙЛАШ ВА ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг:

Ўртоқ Б. А. Наимовни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги 1986 йил 31 июль Фармони;

Ўртоқ Ф. А. Асомиддиновни пенсияга чиқиши муносабати билан ва ўртоқ А. И. Липатовни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1986 йил 14 октябрь Фармони;

С. Бердиқиличев, С. А. Исмоилов, С. С. Қодиров, С. И. Таргоний, О. Т. Турғунбоев, И. Э. Турсунбоев ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари қилиб сайлаш тўғрисидаги 1986 йил 14 октябрь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1986 йил 6 декабрь.

АҲОЛИНИ АТЕИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШ ЗАМОН ТАЛАБЛАРИ ДАРАЖАСИДА БЎЛСИН

Республикада 12 декабрда ўтадиган Ягона сиёсий кун мавзуи

Куч-қуввати ва ижодий ғайрати жўш ураётган совет халқи мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётини жадаллаштириш программасини изчиллик билан амалга оширмоқда. КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми қарорлари ва партия XXVII съездининг стратегик йўл-йўриқлари асосида бошланган қайта қуриш революцион жараёни ишончли равишда олға босиб, тобора катта кўлам ва теранлик касб этмоқда. Бу борада ижобий ўзгаришларни мустаҳкамлаш, уларни муқаррар жараёнга айлантириш, халқнинг жуда катта интеллектуал ва маънавий потенциалини тўла равишда ишга солиш, мўлжалланган режаларни амалга ошириш учун бутун куч-ғайратимизни сафарбар этиш, экономикани ва меҳнаткашлар турмуш фаровонлигини янада барқарор юксалтиришни таъминлаш энг муҳим вазифалардир.

Бу ишда муваффақиятга эришишнинг ҳал қилувчи шартларидан бири ҳар бир совет кишисида ўз мамлакатининг тўла ҳуқуқли хўжайини ҳиссини, четдан туриб кузатувчи эмас, балки партия бошлаб берган қайта қуришнинг фаол иштирокчиси бўлишга интилишни тарбиялашдир.

Инсон омилини, омманинг ижодий ташаббускорлигини активлаштиришда ленинчи партиямиз идеология ишига, ижтимоий онгни қайта қуришга айниқса катта аҳамият беради. Бу вазифани ҳал этиш атеистик тарбияни яхшилаш билан чамбарчас боғлиқдир.

Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида дин ижтимоий, иқтисодий ва социал ривожланишга, социалистик турмуш тарзини, коммунистик ахлоқни қарор топтиришга жуда катта ғов бўлишини доимо эсда тутиш кераклиги таъкидланган эди. Диний сарқитларда, қолоқ урф-одатлар ва расм-русумларда турмушимиздаги ўзгаришларга қаршилик, майда буржуазия стихияси ва хусусий мулкчилик психологияси, кўпдан-кўп салбий ҳолатлар бир-бири билан чамбарчас туташиб кетган.

Диний дунёқараш гўё оламни яратган ва уни идора қиладиган ғайри табиий кучни тан олишга асосланади. Ҳар қанақанги дин таълимоти оламни худо яратган, унинг бошланиши бўлган ва охири ҳам бўлади, деган ақидага асосланади. Одамни худо яратганлиги тўғрисидаги диний ақидалар табиат ва жамият сирларини билишга қобилиятсиз бўлган, мавжуд адолатсиз тартибларни ўзгартиришга журъат қилолмайдиган «худонинг қули»ни тарбиялашга хизмат қилиб келган ва ҳозир ҳам шундай.

Ижтимоий ҳаёт воқеликларига муносабатда диннинг халққа қарши, ғайри илмий моҳияти яна ҳам рўй-рост намоён бўлади. Масалан, динга ишонувчилар онгига итоаткорлик ва мутеликни сингдиришни олиб кўрайлик. Шундай қилишга уриниш асрлар давомида бўлиб келганлиги ва бир-бирига душман синфлар мавжуд бўлган бугунги жамиятда ҳам эксплуататор синфлар манфаатига очиқдан-очиқ хизмат қилаётганини тушуниб етиш қийин эмас. Синфий нотенглик тақдири азал, у худонинг иродаси билан яратилган «қонун» деб ишонтирувчи дин ҳамма вақт социал зулмни ёқлаб, синфий қарама-қаршиликларни ҳаспўшлаб келган.

Дин воқелик тўғрисида нотўғри, янглиш тасаввур беради, қадриятларнинг реал кўламларини қориштириб юборади, ҳақиқий нарсаларнинг қадрини ерга уради ва хаёлий, сохта нарсаларни кўкларга кўтаради, ҳақиқий ҳаётдан ташқарида бўлган ғойибдаги борлиқнинг маъноси ва мақсади тўғрисидаги тасаввурни, сохта, ёлғон ҳаётий программани онгга сингдиришга уринади. К. Маркс ибораси билан айтганда динга ишонувчи атроф-муҳитни «мистик туманли парда» орқали кўради.

Бундан ташқари, дин индивидуализмни, бошқалар тақдирига бефарқ қарашни тарғиб қилади. Чунки дин ўзини нариги дунёга тайёрлаш ҳар кимнинг ўзигагина тегишли бўлган шахсий ишдир, деб уқтиради. Ҳозирги замондаги динга ишонувчиларнинг кўпчилиги ҳам ҳатто яхши меҳнат қилишларига қарамай, ижтимоий ҳаётдан ўзларини четга олишга интиладилар.

Диннинг зарари унга ишонувчига айниқса ўткир, фожиали фалокат келтиради. Айни илмий атеизм диний идеологияга қарши кураша бориб, олий инсоний мақсадни бажаради — инсоннинг қадр-қиммати учун, унинг социал-маънавий камолоти учун, ҳаёти тўлақонли, жозибали бўлиши учун курашади, фаол гражданни, ижтимоий масъул шахсни шакллантиради, унинг ижодий имкониятларига эрк беради ва уни ривожлантиради, инсонни инсонга ва реал дунёга қарама-қарши қўйишга барҳам беради. Илмий атеизм инсон онгини янглишишлар ва хурофотлардан тозалайди, унинг турмушини ибтидоий ва консерватив анъаналар ва урф-одатлардан халос этади.

Дин биз учун ёт идеологиянинг бир кўриниши эканлигини ҳам унутишга ҳаққимиз йўқ. Идеология кураши кучайиб кетган ҳозирги шароитда бу қоидага амал қилиш айниқса муҳимдир. Бу курашда клерикал антикоммунизм, империалистик доираларнинг диндан социализмга қарши сиёсий мақсадларда, бутун илғор ва прогрессив нарсаларни заҳарлаш учун фойдаланишга уринишлари актив роль ўйнаётганлигини эсдан чиқармаслик керак.

Диннинг келажакдаги тақдири тўғрисидаги саволга К. Маркс шундай жавоб қилган эди: социализм қай даражада ривожланадиган бўлса, дин ҳам шу даражада йўқола боради. Унинг йўқолиши ижтимоий тараққиёт натижасида рўй берадики, бунда тарбия жуда катта роль ўйнайди. (Қаралсин, К. Маркс. Асарлар, 45-том, 474-бет). Бу қоиданинг тўғрилигини бизнинг мамлакатимизда атеистик дунёқараш ҳукмронлигини ўрнатиш билан бирга олиб борилган социалистик қурилиш практикаси ишончли равишда исботлаб турибди.

Революцияга қадар Ўрта Осиё феодал хонликларида ҳукм сурган ислом ўзида дунёвий ва диний жабҳаларни бирлаштириб, ахлоқ ва ҳуқуқларни бир-бирига тенглаштириб, жамиятнинг бутун структурасига сингиб кетган эди ва у реакцион тузумларнинг барқарорлигини, улар ҳукмронлиги мустаҳкамлигини фаол қўллаб-қувватлайдиган куч бўлган. Диндорлар эса етакчи тарғиботчи куч сифатида иш кўрганлар. Ҳар бир кишининг ҳаёти бутун умр бўйи диннинг назорати остида бўлган. Ислом жамият ва алоҳида шахсларнинг инсонни қуршаб олган оламга бўлган барқарор қарашларининг, мақсад, интилишларининг асоси бўлиб хизмат қилганки, мусулмонлар ўзларининг кундалик турмуш ва фаолиятларида унга амал қилиб келганлар. У жамиятнинг ғоялари ва қарашлари, унинг ахлоқий принциплари ишлаб чиқилишига ҳал қилувчи таъсир ўтказиб келган, таълим-тарбия, суд ишлари системаси ва бошқа соҳаларга чуқур кириб борган ва ҳоказо. В. И. Ленин Туркистон тўғрисидаги асарлардан бирига хулоса ясаб, «Империализм бўйича дафтарлар»да шундай деб ёзади: «Бу ерда ислом ҳукмрон. Динга **тўла** эркинлик берилган. **Панисломизм»** (В. И. Ленин. Тўла асарлар тўплами. 28-том, 532-бет).

Улуғ Октябрь ғалабаси, социализмнинг тарихий ютуқлари натижасида Ўрта Осиё халқлари экономикаси, маданияти, ижтимоий-сиёсий ва меҳнат активлигининг ўсиши, улар социал-синфий структурасининг ўзгариши жамият ва шахс ҳаёти турли томонларининг диний таъсирдан қутулишига кўмаклашган объектив манбалар бўлди.

Социалистик давлат бирлаштириш ва жипслаштириш воситаси сифатида динга муҳтож эмас. Марксча-ленинча идеология совет кишиларини жипслаштириш, бирлаштиришнинг шундай омили бўлди. Жамиятимизнинг ахлоқий қадриятлари ва идеаллари диндан батамом озоддир. Жамиятимиз экономикаси, сиёсати, ҳуқуқи, маориф системасида дин ҳеч қандай роль ўйнамайди, фақат айрим гражданларнинг маънавий қадрияти ва тасаввурига таъсир ўтказади, холос. Совет жамиятининг етакчи жабҳаларида ўз таянчини йўқотган бошқа динлар каби ислом ҳам эндиликда шахсий виждон иши бўлиб қолган, унинг фақат ижтимоий психология, шахсий ҳаётдагина ўрни бор.

Аммо диний идеологиянинг зарари ва хавфини етарли баҳоламаслик, дин ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетади ва бунинг учун куч-ғайрат сарфлашнинг ҳожати йўқ, деб ҳисоблаш жиддий адашиш ҳамда хато бўлур эди. Атеистик иш олиб борилмаётган жойда дин қаттиқ ўрнашиб олиши ва бугина эмас, ҳатто ўз тарафдорлари сонини кўпайтириши мумкин. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида таъкидланганидек, кейинги йилларда республикада бу иш сусайтириб юборилди, айрим шаҳар ва районларда эса мутлақо шуғулланилмай қўйилди. Диний хурофотлар хавф-хатарини менсимаслик, атеистик тарбияни сафсатабозликдан иборат шиорлар билан ниқоблаш ва баъзан руҳонийлар билан тилёғламалик қилиш муайян даражада диннинг, айниқса исломнинг кучайиб кетишига олиб келди. Соддадил, алданган одамларнинг «муқаддас» деб аталадиган жойларга зиёратга қатнашлари давом этаётир. Ҳар хил қаллоблар ўзларини руҳоний қилиб кўрсатиб, хурофот ва бидъатлардан ғаразли мақсадларда фойдаланмоқдалар, диний маросимлар ўтказиш, азойимхонлик, табибчилик, янги ибодатхоналар қуриш билан шуғулланмоқдалар.

Ҳали ҳам ёш келин-куёвларнинг анчагинаси диний никоҳдан ўтмоқдалар, исрофгарчиликдан иборат диний маросимлар кўп кишиларни қамраб олган. Исломга миллий турмушнинг шарт бўлган ажралмас қисми деб қаровчи, миллатнинг маданияти ва санъатини ривожлантиришда исломнинг ролини нотанқидий баҳолайдиган одамлар ҳам оз эмас.

Руҳонийлар диний идеологияни ҳозирги шарт-шароитларга мослаштиришга, уни модернизациялашга, динни фан билан келиштиришга, диннинг, шу жумладан ислом ахлоқининг инсонпарварлик моҳиятини асослашга, одамларнинг эстетик эҳтиёжлари ва ҳиссиётларидан ўз мақсадлари йўлида фойдаланишга актив уринмоқдалар. Барча йўналишлардаги руҳонийларнинг айрим вакиллари диний ақидалар ва ахлоқ нормаларини миллий урф-одатлар ва анъаналар билан асослашга, динни мамлакатимиз, республикамиз миллатлари ва элатлари маданий меросини асровчиси қилиб кўрсатишга уринмоқдалар. Зотан бундай уринишлардан салбий асоратлар қолмоқда. Халқнинг ўтмишга табиий қизиқишини диний-миллий оқимга буриб юборишга уринишлар бор, айрим кимсалар диний ғояларга, диний ахлоққа тоқат қилиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисида яна гапира бошладилар. Дунёқараш хусусида бундай ён беришлар илоҳиёт, динчилик тарафдорларига, бизнинг ғоявий душманларимизга қўл келади.

Баъзи ёшлар, гарчи динга ишонмасалар ҳам, аммо ислом дини анъаналари тимсолида «ўз халқи урф-одатларини», «ота-боболардан қолган нарсаларни» ҳурматлашни ўзларининг бурчлари, деб ҳисоблайдилар, бошқача фикр юритадиган кишиларга нисбатан нотўғри муносабатда бўладилар.

КПСС Программасида таъкидланишича, партия дунёни илмий-материалистик тушунишни кенг ёйиш, диний хурофотларни бартараф этиш учун динга ишонувчиларнинг ҳис-туйғулари таҳқирланишига йўл қўймаган ҳолда ғоявий-таъсир воситаларидан фойдаланади. У виждон эркинлигининг Конституцияда белгиланган гарантияларига оғишмай риоя қилишни ёқлаб, диндан жамият ва шахс манфаатларига зарар етказадиган ҳолда фойдаланишга уринишларни қоралайди, кишиларнинг меҳнат ва ижтимоий активлигини оширишни атеистик тарбиянинг муҳим таркибий қисми, деб ҳисоблайди.

Коллективдаги ишлаб чиқариш-меҳнат фаолияти кишида атеистик эътиқоднинг шаклланишига катта таъсир кўрсатади. Фақат шундай фаолиятгина кишида коллективчиликни, меҳнатга ва социалистик мулкка онгли муносабатни, дин эмас, балки инсон меҳнати, унинг ақл-идроки ва куч-ғайрати моддий ва маънавий қадриятни яратувчи, унинг шахсий фаровонлиги асоси эканлигини тушуниб етиш фазилатларини тарбиялайди. Бу жиҳат аҳолисининг муайян қисми ижтимоий ишлаб чиқаришда қатнашмайдиган бизнинг республикамиз учун айниқса муҳим аҳамиятга эгадир.

Бироқ, шуни эсдан чиқармаслик керакки, ҳатто социализм шароитларида ҳам меҳнат жараёни ўз-ўзидан атеистик қарашларнинг қарор топишига олиб келмайди ҳали. Ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил ошириб бажарадиган кишилар орасида ҳам баъзан қолоқ қарашлар, диний сарқитлардан халос бўлмаганлар учраб туради. Гап шундаки, дин, илгари бўлганидек, бугунги кунда ҳам фақат албатта худога ишониб ва унинг йўлида қилинган меҳнатнигина улуғлайди. Шу боисдан динга ишонувчининг ижодий активлиги динга ишонмайдиган кишининг ижодий активлигидан пастлиги бежиз эмас.

Шундай қилиб, коллективда меҳнатга ижодий муносабат муҳитининг мавжуд бўлиши кишиларда илмий, атеистик дунёқараш шаклланишига кўмаклашувчи энг муҳим омилдир.

Диндорликни бартараф этадиган бошқа муҳим омил меҳнаткашларнинг ижтимоий-сиёсий фаолиятидир. Конкрет социологик тадқиқотлар материаллари атеистик эътиқод даражаси кишининг ижтимоий-сиёсий активлигига бевосита боғлиқ эканлигини кўрсатди. Ижтимоий-сиёсий фаолиятда иштирок этиш кишиларнинг жамият билан, ўз коллективи билан алоқасини мустаҳкамлайди, уларнинг хулқ-атвори ва фикрлаш тарзи бутун совет халқи ҳаёт тарзи билан уйғунлашиб кетишига кўмаклашади. Шу маънода меҳнат коллективларида қулай маънавий-психологик муҳитни яратиш, социал адолат принципларига сўзсиз амал қилиш, ҳар бир одамга ғамхўрлик, ҳурмат ва доимий эътибор кўрсатиш ҳам катта аҳамиятга эгадир. Ана шу нарсалар бўлмаган вазиятдан руҳонийлар устомонлик билан фойдаланадилар.

Амалиёт шуни кўрсатмоқдаки, бизнинг шароитларда социал жиҳатдан фаол бўлган шахсни диний таъсир орбитасига тортиш жуда қийиндир. М. И. Калинин ана шу ҳолатга эътиборни жалб этиб, модомики, у меҳнаткаш киши экан, модомики, у ижтимоий ишга кириша бошлар экан, шунинг ўзиёқ бу одам гарчи яқин ўртада бўлмаса ҳам, лекин келгусида худосизлар нуқтаи назарига ўтишининг биринчи гаровидир, деб таъкидлаган эди. (М. И. Калинин. Танланган асарлар, 2-том, М., 1960 й., 354-бет).

Инсонга мазмунан бир-бирига мос тушадиган ғоявий ва социал-амалий таъсирни айни бир вақтда ўтказиш асосидагина, яъни унинг онги ва амалий тажрибасини айни бир вақтда ривожлантириш асосидагина мустаҳкам атеистик этиқодларни шакллантириш мумкин.

Шу муносабат билан коллектив барча аъзоларининг маданий-билимдонлик фаолияти катта аҳамиятга эгадир. Кўп қиррали билимларни ўзлаштира бориш жараёнида кишида илмий, сиёсий, ахлоқий эътиқодлар шаклланади. Билимлар эса бошқа омиллар таъсири билан биргаликда динга ишонувчиларда таркиб топган эътиқодларни ҳам ўзгартиришга қодирдир.

Шунингдек, коллективдаги меҳнатчиларни ахборотлардан кенг хабардор қилишни йўлга қўйиш ҳам шахснинг атеистик дунёқарашини шакллантиришга ёрдам беради.

Корхона ва муассасаларнинг партия ва жамоат ташкилотлари бу ишнинг мазмунини, ғоявий-сиёсий йўналиши ва тушунарли бўлишини яхшилаш тўғрисида муттасил қайғуришлари зарур.

Социалистик демократия нормаларига қатъий риоя этиш кишиларда атеистик эътиқодларни шакллантиришнинг шартидир. Амалиёт шуни кўрсатадики, демократия принципларини ҳар қанақанги бузишлар албатта идеология иши, жумладан атеистик тарбия самарадорлиги кескин пасайиб кетишига олиб келади.

Социалистик демократия меҳнаткашларга ишлаб чиқаришни бошқаришда қатнашиш, меҳнат шароитларини яхшилаш, ўз малакалари, маълумотларини ошириш, маиший турмушни яхшилаш имконини беради. Ёки бошқача қилиб айтганда, кишида ўз ҳиссиётлари, кучлари, ўз лаёқатига ишонч туғдиради, инсон ўз тақдирининг хўжайини эканлиги хусусидаги эътиқодни тарбиялайди.

Ниҳоят, аҳолида атеистик эътиқодни ҳосил қилишда атеистик билимларни пропаганда қилишнинг оммавий ва якка тартибдаги формаларини, материалистик дунёқарашни шакллантиришни ўз ичига олувчи тарбия системаси алоҳида ўрин тутади.

В. И. Ленин оммани диний масалаларга ва динни онгли танқид қилишга қизиқтира билиш, исломга сиёсий жиҳатдан тўғри муносабатни шакллантириш атеистик пропагандада энг муҳим жиҳатдир, деб ҳисоблаган эди. Ана шу ленинча қоида ислом таъсири тарқалган районлар учун алоҳида аҳамият касб этади.

Диний таълимот ва маросимлар моҳиятини доимо илмий танқид остига олиш зарур, у ёки бу диний расм-русумнинг ғоявий зарарини тушунтириш билангина чегараланиб қолмай, бундай расм-русумга «халқ анъанаси» сифатида қараш миллатга олға қараб бориш имконини бермаслигини, унга тўғридан-тўғри зиён етказиб, орқага тортишини ҳам кўрсатиб бериш зарур. Бу ўринда гап миллий ўзига хосликни ифодаловчи ҳақиқий қадриятларни йўқотиш тўғрисида эмас, балки қаҳонлардир четдан олиб келиб аралаштирилган ва феодал ҳукмронлиги даври, жаҳолат ва зулмат асрида «халқ анъанаси» формасини касб этган нарсалар тўғрисида бормоқда.

Ўсиб келаётган ёшларни тарбиялашда ватанпарварлик, совет халқига меҳр-муҳаббат, унинг равнақи тўғрисида қайғуриш каби энг муҳим тушунчаларни чуқур англаб олишга эришиш етакчи ўринда туриши керак.

Интернационализм, халқлар дўстлиги, миллий маданиятларнинг ўзаро бойиши объектив равишда атеистик эътиқодларнинг шаклланиши ва барқарор бўлишига кўмаклашади, диний-миллатчилик кайфиятлари ва бидъатлари пайдо бўлиши имкониятига барҳам беради.

Миллий маданият ва тарих ёдгорликларига қизиқиш ортган ҳозирги шароитларда халқлар тарихида дин, жумладан ислом қандай роль ўйнаганини танқидий таҳлил қилиш алоҳида аҳамият касб этади. Бунда исломнинг ўз умрини яшаб бўлган тасаввурларни сақлаб қолишга зўр бериб уринишини кўрсатиб беришга, диний қобиқда назарга ташланадиган маданий қадриятларни диний идеологиядан ажратиш ва фарқ қила билиш диққат марказида бўлиши даркор. Шуни таъкидлаш жоизки, пропагандадаги тарихийлик социал тараққиёт, фан ва техника ривожи, инсоният маданияти ва билимдонлиги ўсиши тазйиқи остида дин аста-секин ўзининг энг муҳим функцияларини йўқотиб, гражданларнинг шахсий виждон иши бўлиб қолганлигини кўрсатишдангина иборат эмас. Пропаганданинг тарихийлиги келажакка қаратилганликни ҳам тақозо қилади — яъни диннинг маҳв бўлиши муқаррарлигини, унинг жамият ва инсон ҳаётининг барча жабҳаларидан қисиб чиқарилиши турган гаплигини тушунтириб бериш лозим.

Диний расм-русумларни бартараф этишда янги совет урф-одатлари муҳим аҳамиятга эгадир. Шунга эришмоқ керакки, янги урф-одатлар кишилар ҳаётининг барча томонларига кириб бориши, чинакамига оммавий, умумий тус олиши, кундалик турмушга йўғрилиб кетиши, асрлар давомида тўпланиб келган, динга алоқаси бўлмаган энг яхши миллий жиҳатларни ўзига сингдириб юбориши керак.

Ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар сафига қўшилишни тантанали нишонлаш, Совет Армияси сафига кузатиш, ишлаб чиқариш илғорлари ва меҳнатчилар династиясини табриклаш, паспорт ва комсомол билетларини топшириш, Хотира куни ва бошқа ажойиб маросимлар ҳар бир коллектив ҳаётидан мустаҳкам ўрин олиши даркор. Социалистик анъаналарни ривожлантиришга даъват этилган ЗАГС органлари, никоҳдан ўтказиш саройлари, бошқа ташкилот ва муассасаларнинг ишини кучайтириш керак.

Системалилик ва узлуксизлик — атеистик тарбияда самарадорликка эришишнинг зарур шартидир. Бундай тарбия болалар боғчасидан бошлаб, оилада, мактабда, ҳунар-техника билим юртларида, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида, армияда ва меҳнат коллективларида фаол равишда олиб борилиши зарур. Ана шу мақсадни амалга оширишда илмий атеизмни ёйишнинг барча шакллари ва воситаларидан — матбуот, оғзаки сиёсий ва кўргазмали агитациядан, марксча-ленинча ўқиш системаси, клублар, маданият саройлари, музейлар ва кутубхоналар, савол ва жавоб кечалари, суҳбатлар, лекторийлар ва кинолекторийлар, китобхонлар конференциялари ва экскурсиялардан фойдаланиш лозим. Хуллас, аҳолининг турли группаларига атеистик таъсир ўтказишнинг шакллари ва воситаларидан пухта табақалаштирган ҳолда фойдаланиш талаб этилади. Бунда яшаш жойи, миллий хусусиятлар, иш, ўқиш ихтисоси, хордиқ чиқариш соҳасини албатта ҳисобга олиш лозим бўлади. Динга ишонувчилар билан яккама-якка тартибда иш олиб боришга алоҳида эътибор бериш лозимки, бу борадаги иш ҳамма жойда ҳам жуда суст йўлга қўйилган.

Диний оғуга, ғоявий душманнинг қабиҳ кирдикорларига атеист кадрларнинг, барча идеология ходимларининг юксак билим ва тажрибаси, социалистик жамият ахлоқи ва маданиятини, ахборот ва ошкораликнинг рўй-ростлигини, пропагандамизнинг дадил ва ижодий характерини, унинг жанговарлиги ҳамда ҳужумкорлигини қарама-қарши қўйиш даркор. Фақат ана шундай матонатли ва изчил, комплекс тарзда олиб бориладиган ишгина ижобий натижалар бериши мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Тошкентда бўлганида таъкидлаганидек, диний маросимларга қарши қатъий ва муросасиз курашда, атеистик пропагандани кучайтиришда сўз билан иш ўртасида заррача ҳам узилишга йўл қўйиб бўлмайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида кўрсатиб ўтилганидек, диний расм-русумларда коммунистлар, комсомоллар, раҳбар ходимлар иштирок этаётганликлари, партия ташкилотлари эса партиявийликни диний хурофотлар билан бирга қўшишга уринаётган коммунистларга нисбатан ҳам оддий талабчанлик қилмаётганликлари афсусланарли ҳолдир. Баъзан, СССР Конституциясининг совет гражданларига виждон эркинлиги берадиган, яъни динга муносабат масаласини шахснинг ўзи ҳал қилиши баён этилган 52-моддасига ишора қилиб, бундай хатти-ҳаракатни ноҳақ равишда оқлашга уринадилар. В. И. Ленининг ҳар қанақанги дин давлатга ва унинг гражданларига нисбатан шахсий ишдир, аммо у партияга ва унинг аъзоларига нисбатан сира ҳам шахсий иш эмасдир, деган муҳим кўрсатмасини ёдда тутмоқ лозим. «Мен диний маросимларда қатнашувчиларни партиядан чиқариш тарафдориман» (ТАТ, 50-том, 377-бет). — В. И. Ленин коммунистларнинг диний расм-русумларда иштироки масаласига ўз муносабатини ана шундай ифодалаган.

Ана шу ленинча қоидаларга амал қилиб, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди, унинг Марказий Комитети III пленуми атеистик пропаганданинг ҳолати учун, янги совет маросимларини жорий этиш ва барқарор қилиш учун, КПСС Устави талабларига оғишмай амал қилиш учун коммунистларнинг масъулиятини оширишни талаб қилди. Уставда эса коммунист «Буржуа идеологиясининг, хусусий мулкчилик психологиясининг ҳар қандай кўринишларига, диний хурофотларга қарши ва социалистик турмуш тарзига ёт бўлган бошқа қарашлар ва хулқ-атворларга қарши қатъий курашиши» кераклиги айтилган.

КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди иқтисодий ва маданий қурилишдаги, социал сиёсат ва идеология фаолиятини амалга оширишдаги, атеистик тарбиядаги камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш бўйича бир қатор конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар. Белгиланган вазифаларни ўринлатиш, атеистик фаолият жабҳасига партиявий раҳбарлик савиясини кўтариш кенг халқ оммаси онгли ижодкорлигини янада равнақ топтиришга, коммунистик қурилиш режаларини амалга ошириш учун курашда уларнинг меҳнат ва сиёсий фаолиятини тағин ҳам кучайтиришга хизмат қилади.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 8 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун —областлар, иккинчи устун бир кунда шудгорланган майдон, учинчи устун—мавсум бошидан буён.

Наманган	1,8	95,9
Тошкент	0,4	95,1
Фарғона	1,8	89,4
Жиззах	2,2	85,3
Навоий	0,8	83,6
Бухоро	2,3	82,5
Қашқадарё	1,9	79,0
Самарқанд	0,9	78,5
Сирдарё	3,9	78,5
ҚҚАССР	0,3	66,4
Хоразм	1,6	57,5
Сурхондарё	2,4	49,9
Андижон	2,6	49,4
Республика бўйича:	1,8	77,4

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1987 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАҚИДА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1986 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДА, ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1987 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1985 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДАГИ ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат Р. Н. ВАЛИЕВА нутқи

НАВОИЙ ОБЛАСТЬ ҚИЗИЛТЕПА РАЙОНИДАГИ «БЎСТОН» СОВХОЗИНИНГ МЕХАНИЗАТОРИ

Районимиз маҳаллий саноати корхоналари беш йиллик биринчи йили охирида йиллик планнинг контрол рақамлари даражасидан ўзиб кетишди, ишлаб чиқариш ҳажмларини ва меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириқлари ошириб бажарилди. Боғбонларимиз, соҳибкорларимиз, сабзавоткорларимиз яхши меҳнат қилишди.

Аммо бугун район пахтакорлари пахта тайёрлаш йиллик планини уддалайолмаганликларини алам билан тан олишга тўғри келади. Чорвачиликдаги кўрсаткичлар ҳам жуда паст. Бунда объектив сабаблар ҳам бор, албатта, бироқ қайта қуриш ҳали ҳаммамизга чуқур даҳл қилмаганлиги асосий сабабдир. Баъзи раҳбарларимиз, мутахассисларимиз, ишчиларимиз, колхозчиларимиз бу ишга чинакамига киришганлари йўқ. Активлик кучайиб бораётганлиги, меҳнатсеварлик, янгиланиш билан бир қаторда кўпинча лоқайдлик ва беларволикни учратиш мумкин. Бригадалар, хўжаликларнинг айрим раҳбарлари, мутахассислари дадил қарор қабул қилиш талаб этиладиган ҳолларда журъатсизлик қилмоқдалар.

Бизнинг республикада ғўза селекцияси ва уруғчилиги билан шуғулланувчи турли муассасалар, институтлар кўп. Бироқ бизнинг районимиз ва бошқа районларнинг хўжаликлари бир қанча йиллардан буён серҳосил ғўза навлари билан таъминланмаяпти. Кейинги икки йил мобайнида биз кечпишар пахта навини экмоқдамиз, шу пахта толасининг пишиқлиги ва узунлиги ГОСТ талабларига мос келмайди. Бу эса пахтанинг сифати ва сорти пасайишига олиб келмоқда. Фақат шу сабабдангина районимиз хўжаликлари 1985—1986 йилларда бир миллион сўмдан кўпроқ даромадни бой бердилар.

Пахтакорларнинг вакили сифатида республика раҳбарлари, олимларидан яқин вақт ичида уруғлик чигит тўғрисидаги масалани ҳал этишни ўтиниб сўрайман. Бунда маҳаллий мутахассисларнинг мутлақ мустақиллигини таъминлаш зарур.

Суғорма деҳқончиликни сув билан барқарор таъминлаш нақадар муҳим аҳамиятга эга эканлиги ҳаммага маълум. Сув жуда тақчил бўлганлиги ва сув истеъмол қилиш қаттиқ чекланганлиги шунга олиб келдики, район хўжаликлари бу йил ерларнинг етарли даражада самарадорлигига эриша олмадилар. Бу ҳол областимизда сувни эҳтиёт қилиш чораларини амалга ошириш: каналларга бетон ётқизиш, зовур-каналларни тўғрилаш, капитал маблағни оқилона тақсимлаш зарурлигидан яна бир бор далолат бериб турибди. Ҳозирча бу масалаларда бизнинг агросаноат комитетимиз кўпгина нуқсонларга йўл қўймоқда.

Республикада гектар бошига коллектор-дренаж шохобчаси ўртача ҳисобда 26,6 погон метрни, бизнинг районда эса 11,8 погон метрни ташкил этади. Ҳар йили жуда кўп гектар ерлардаги унумли тупроқни шўр босади. Бундай ерлардаги меҳнат тегишли самарани бермайди. Республика Давлат агросаноат комитетининг раиси ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков бизга сизот сувларни пасайтириш борасидаги тадбирларни ишлаб чиқиш учун мутахассислар группасини юборишни ваъда қилган эди. Аммо шу пайтгача бу мутахассислардан дарак йўқ.

Республика Олий Советининг депутати сифатида сайловчилар билан тез-тез учрашиб туришга ҳаракат қиламан.

Менга Қизилтепа шаҳрида касалхона қурилишини, «Бўстон» совхозида насос станцияси барпо этишни ташкил қилиш тўғрисида наказлар берилган эди. Ҳозир шаҳарда янги икки қаватли касалхона биноси қуриб битказилди ва унда беморлар қабул қилинмоқда. Бу йил янги насос станцияси ҳам қурилди. Ана шу насос туфайли совхознинг 973 гектар ерига Амударё суви чиқарилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясида ўн иккинчи беш йиллик марраларига эришиш учун нималар қилиш кераклиги тўғрисида ишчанлик ва талабчанлик руҳида гурунг бормоқда. Биз эскичасига ишлаш мумкин эмаслигини тушунамиз. Бизнинг ҳаракат программамиз бор. Мен ва юртдошларим КПСС XXVII съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун барча зарур ишларни қиладилар, деб ваъда беришга ижозат этгайсиз.

Депутат Ў. К. ИСМОИЛОВ нутқи

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАҲАЛЛИЙ САНОАТ МИНИСТРИ

Шу йилнинг ўн бир ойи мобайнида республика Маҳаллий саноат министрлигининг корхоналари асосий техник-иқтисодий кўрсаткичларини бажардилар. Планга қўшимча тарзда 4 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилиб, реализация қилинди. Фойда олиш ва маҳсулот таннархини пасайтириш плани бажарилди. Айни вақтда зарур ва етишмаётган халқ истеъмоли товарлари етказиб бериш юзасидан республика меҳнаткашлари олдида қарздор бўлиб қолаётганимизни ҳам англаб турибмиз. Кўпчилик корхоналар ва умуман министрлик ҳанузгача ҳам бир маромда ишлаётгани йўқ. Белгиланган план топшириқларини бажармаётган, стандарт талабларидан четга чиқиб маҳсулот тайёрлаётган корхоналар кўп. Нормадан ташқари йиғилиб қолаётган тайёр маҳсулот миқдори секин камаймоқда.

Министрлик 1987 йилги ишга тайёргарлик кўриб, асосий эътиборни қолоқ участкаларга, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш резервларини қидириб топишга, тармоқ маҳсулотига эҳтиёжни тўла қондиришга қаратмоқда. Ишлаб чиқариш ҳажми суръатларини ўстириш, тармоқнинг ҳамма корхоналарини икки-уч сменали иш режимига ўтказиш мўлжалланмоқда. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилдагига нисбатан 25 миллион сўмлик ошириш мўлжалланмоқда.

Маҳаллий хом ашёдан ва ишбоп чиқиндилардан маҳсулот ишлаб чиқариш яна ҳам ривожланади. Тошкент, Андижон, Бухоро, Самарқанддаги фирма магазинлари аҳолига оҳак, ғишт, мармар ва мармар парчалари, ғанч, қадоқланган қум сота бошлайди.

Планларни реализация қилиш бир қанча муҳим ташкилий ва техникавий тадбирларни кенг кўламда амалга оширишни тақозо этади. Бунда барча корхоналарни хўжалик юритишнинг янги шартларига ўтказиш биринчи даражали аҳамият касб этади. Аммо бу жараённи ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини оширмасдан туриб тасаввур этиб бўлмайди. Иш жойларини аттестация қилиш ишларини ниҳоясига етказиш, янги техника ва илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш даражасини ошириш кўзда тутилмоқда. Аммо сифат учун курашни фақат илмий-техникавий ёки ташкилий тадбирлар комплекси билангина ҳал этиб бўлмайди. Барча тоифалардаги меҳнаткашлар онгини психология жиҳатидан қайта қуриш лозим.

Маҳаллий саноат тармоқларини ривожлантириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш бўйича янги қувватларни ўзлаштириш янги объектлар қурилиши, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техникавий жиҳатдан қайта қуроллантириш билан чамбарчас боғлиқдир. Бироқ тармоқдаги кўпгина корхоналар асосан ишчилар учун энг оддий меҳнат ва турмуш шароитлари яратилмаган, мослаштирилган биноларга жойлашган. Бу проблемани ҳал этишга келгуси йил ва XII беш йилликнинг қолган йилларида катта аҳамият берилади.

Маҳаллий саноатнинг ўзига хос хусусиятлари (тармоғи кўплиги, цехлар ва участкалар турли территорияларда жойлашганлиги ҳисобга олиниб, корхоналарни йириклаштириш ва ихтисослаштириш даражасини оширишга, бир хил турдаги маҳсулот ишлаб чиқаришни бартараф этишга алоҳида эътибор берилди ва бундан буён ҳам шундай эътибор берилаверади. Область, шаҳар, район ташкилотлари билан ҳамкорликда ишлашнинг муайян тажрибаси бор. Масалан, Андижон, Самарқанд, Наманган областларида корхоналарни ихтисослаштириш ва йириклаштириш ниҳоясига етди, Тошкентдаги ошхона мебеллари ва бошқа мебеллар заводи базасида мебель ишлаб чиқариш ва ёғочсозлик бўйича ишлаб чиқариш бирлашмаси бунёд этилди.

Область, шаҳар, район партия ва совет органлари маҳаллий саноатда пайдо бўладиган барча проблемаларни яна ҳам илдамроқ ҳал этишлари керак, чунки тармоқнинг ривожланиши кўп жиҳатдан ана шу проблемаларнинг ҳал этилишига боғлиқдир.

Шуни таъкидлаш керакки, умуман биз тармоқ ишидан қониқаётганимиз йўқ, халқ хўжалигининг маҳсулотимизга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Биз бундан буён ҳам ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш учун резервларни қидириш юзасидан ишни изчиллик билан давом эттирамиз.

Сессия кўриб чиқиши учун тақдим этилган Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани ва республиканинг 1987 йилги Давлат бюджетини маъқуллаш ҳақидаги таклифни қўллаб-қувватлайман ва уларни тасдиқлашни таклиф этаман.

Депутат А. И. БАЛАКИН нутқи

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ

1987 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг сессия муҳокамасига киритилган Давлат плани бутун республика меҳнаткашларининг ҳаётий манфаатларига тўла-тўкис мос келади.

Қорақалпоғистон меҳнаткашлари КПСС XXVII съездининг қарорларини амалга ошира бориб, ўн иккинчи беш йиллик биринчи йили план-топшириқларини бажариш учун курашда муайян муваффақиятларга эришдилар.

Шу билан бирга биз Автоном республикада жиддий камчиликлар, талайгина фойдаланилмаган резервлар ва ҳал этилмаган проблемалар мавжудлигини жуда яхши биламиз. Айниқса енгил саноатда, қурилиш индустриясида, бинокорлик материаллари саноатида ишлаб чиқариш қувватларидан яхши фойдаланилмаяпти. Ишлаб чиқариш ва социал-маданий объектларни фойдаланишга топшириш норматив муддатлари барбод этилмоқда, қурилиш ишларининг сифати паст.

Агросаноат комплексидаги ишларнинг аҳволи ҳамон қониқарсиз бўлиб қолмоқда. Пахта тайёрлаш плани бажарилмади. Шоли, сабзавот ва мева пландагидан анча кам тайёрланди.

Буларнинг ҳаммаси Автоном республикада қайта қуриш жуда секинлик билан бораётганлигидан далолат беради. План, технология ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида тегишли тартиб ўрнатиш юзасидан кўп иш қилиш керак бўлади. Ҳозир партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг фаолияти мана шунга қаратилган.

Баъзи проблемаларга тўхталиб ўтмоқчиман. Ана шу проблемаларни ҳал этиш Автоном республикани социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштирган бўлур эди.

Республиканинг айрим министрликлари ва идоралари, жумладан Давлат агросаноат комитети, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда бошқа бир қанча министрликлар 1987 йилги планларда объектлар қурилишини тўла назарда тутмаяптилар. Ҳолбуки, партия ва ҳукуматнинг 1986-1990 йилларда Қорақалпоғистон АССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш тўғрисидаги қарорларида ана шу объектлар қурилиши кўзда тутилган. Кўпгина министрликлар ва идоралар 1988 йилда ва беш йилликнинг кейинги йилларида кўзда тутилган объектларни лойиҳалаш билан боғлиқ масалаларни ҳал этмаётганликлари жиддий ташвиш уйғотмоқда. Шу сабабли Ўзбекистон ССР Министрлар Советидан уларнинг зиммасига раҳбар органларнинг қарорларини бажаришга нисбатан ўз муносабатини қайта кўриб чиқиш ҳамда планда капитал маблағларнинг зарур ҳажмларини ва тегишли лимитларни назарда тутиш, лойиҳа-қидирув ишларини жадаллаштириш мажбуриятини юклашни сўраймиз.

Республика Давлат агросаноат комитети ва Енгил саноат министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» маблағларнинг бир қисмини Туямўйин—Нукус — Тахтакўпир магистрал водопроводи қурилишига бериш тўғрисидаги қарорни бажармаяптилар. Оқимини буриб юборадиган шохобчаларни лойиҳалаш пайсалга солинмоқда, бу эса ана шу объектни фойдаланишга топшириш муддатини барбод этишга олиб келиши мумкин. Биз СССР Газ саноати министрлигининг водопровод қурилишига ўз улушини вақтида ажратиб бериши тўғрисидаги масалани ҳал этишда ёрдам берилишига ҳам муҳтожмиз.

Республика Қурилиш министрлиги билан Бинокорлик материаллари саноати министрлиги темир йўл қурилишида улуш билан қатнашишга, Молия министрлиги билан Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлиги эса уй-жой фондини капитал ремонт қилишга маблағ ажратмаяптилар.

Биз 1987 йилда Нукусда бўяш-пардозлаш фабрикаси қурилишини бошлашга руҳсат берилишини илтимос қилиб, яна бир бор мурожаат этамиз. Бу нарса шу билан боғланганки, 1987 йилда фойдаланишга топшириладиган кўпгина ишлаб чиқариш ва социал-маданий объектларнинг, шу жумладан уй-жойлар ва касалхонанинг инженерлик коммуникациялари лойиҳаларга кўра, бўяш-пардозлаш фабрикасининг инженерлик тармоқларига туташтирилиши керак.

Юқорида айтиб ўтилган барча масалаларнинг ижобий ҳал этилиши Автоном республикани ривожлантиришни янада жадаллаштиришга шубҳасиз катта таъсир ўтказган бўлур эди.

Қорақалпоғистон АССР меҳнаткашлари бутун кучларини сафарбар этиб, мавжуд қийинчиликлар ва камчиликларни бартараф қиладилар, ўз олдиларида турган масъулиятли вазифаларни шараф билан бажарадилар, деб ваъда беришга ижозат этгайсиз.

Депутат Ж. ҲАСАНОВ нутқи

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Областда қилинган ишларга холисона баҳо берганда, беш йилликнинг биринчи йили биз учун мураккаб ва тиғиз бўлганини айтмоқ керак. Шунга қарамай, КПСС XXVII съезди белгилаб берган йўл-йўриқларни бажариш соҳасида бирмунча иш қилинди. Ҳамма жойда экономикани, хўжалик механизмини, иш услуби ва методларини қайта қуриш, раҳбарликнинг иқтисодий методларини кучайтириш жараёни бошланди.

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ишини қайта қуриш ҳам бошланди. Улар социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, инсон омилининг ролини ошириш масалалари билан яқиндан шуғуллана бошладилар, аҳолининг талабэҳтиёжларини тўлиқроқ қондириш учун социал вазифаларни активроқ ҳал эта бошладилар.

Мана шуларнинг ҳаммаси область экономикаси ва маданиятини ривожлантиришни бироз яхшилаш имконини берди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва реализация қилиш юзасидан белгиланган ўн бир ойлик план бажарилди. Алоқа, савдо, агросаноат комплекси ходимлари ҳам йилни сезиларли силжишлар билан тугалламоқдалар. Уй-жой, мактаблар, болалар боғчалари, касалхоналар ўтган йилга нисбатан кўпроқ қурилди.

Бироқ бу —қайта қуришнинг бошланиши, холос. Ҳозирча жадаллаштириш билан айни бир вақтда сифат кўрсаткичларини яхшилашга эришилаётгани йўқ. Ҳали биз бир қанча корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг ишида қайта қуришга эриша олмадик. Маҳаллий Советлар ҳам бу ишни пайсалга солмоқдалар. Областдаги 16 та корхона маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ўн бир ойлик планларини бажармаганликлари шу билан изоҳланади. Бу корхоналар 20 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди.

Партиянинг жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўли аввало ишлаб чиқаришни фан-техника тараққиёти, асосий фондларни янгилаш, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш асосида интенсивлаш изларига ўтказишни талаб қилади. Аммо областда мана шу асосий талаблар жуда секинлик билан бажарилмоқда. Планда 112 та корхонадан атиги 10 тасини реконструкция қилиш кўзда тутилган.

Натижада ишлаб чиқаришнинг техникавий даражаси ҳали ҳам пастлигича турибди, кўпгина корхоналар пландан ортиқча ишчиларни сақлашга мажбур бўлмоқдалар, бу эса меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари бажарилмай қолишига олиб бормоқда.

Эскичасига ишлаш оқибатида капитал қурилишдаги планнинг бажарилиши ҳам қийинлашмоқда. Асосий фондларни ишга тушириш ва капитал маблағларни ўзлаштириш топшириғи барбод қилинди.

Аграр секторда айниқса нохуш вазият вужудга келди. Областдаги кўпгина колхоз ва совхозлар мураккаб об-ҳаво шароитлари сабабли агротехника ва агрохимия тадбирларининг бутун комплексини ўтказа олмадилар, пахта етиштиришнинг интенсив технологияси имкониятларини муносиб баҳолай олмадилар, бу эса пахта тайёрлашга салбий таъсир қилди. Ҳозиргача, 127 та пахтакор хўжаликдан атиги 40 таси пахта тайёрлаш планининг бажарилишини таъминлади.

Андижон сув омбори қурилганидан кейин областнинг бир қанча районларида пахта етиштириш шароити ёмонлашди: самарали ҳарорат пасайди, ғўзанинг ўсиб ривожланиши секинлашди.

Республика Давлат агросаноат комитетида, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигида бу қийинчиликларни биладилар. Аммо улар амалий ёрдам бермаяптилар.

Областимиз марказининг муаммолари кўп. Шаҳар водопровод тармоғини реконструкция қилишни жадаллаштириш муаммоси мана шулардан биридир. Мавжуд водопровод тармоғи 40 йил муқаддам қурилган бўлиб, ҳозирги вақтда аста-секин ишдан чиқиб бормоқда. Республика Госпланидан ҳамда Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлигидан бу масалани кўриб чиқишни сўраймиз.

Областда нефтчиларнинг 30 минг аҳоли яшайдиган 3 посёлкаси бор. Бироқ, «Узбекнефть» ишлаб чиқариш бирлашмаси бу посёлкаларни ободонлаштиришга атиги 30 минг сўм ажратмоқда, бу маблағ мутлақо етарли эмас.

Областда мактаб ислоҳотини амалга ошириш юзасидан муайян иш қилинмоқда. Аммо мактабларнинг ўқув-моддий базаси заифлиги бу ишга тўсқинлик қилмоқда. Синфхоналар етишмаслиги оқибатида мактабларнинг 86,2 проценти икки сменада ишламоқда.

Областимизда ҳал этилмаган муаммолар кўплиги кўриниб турибди. Область ижроия комитети, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бу муаммоларни ўз жойида ҳал этиш учун куч-ғайрат сарфламоқдалар. Жадаллаштириш программаси биздан бу соҳадаги куч-ғайратларни икки ва уч ҳисса оширишни талаб қилмоқда. Область меҳнаткашлари келгуси йил учун белгиланган топшириқларни уддалашга азму қарор берганлар.

Депутат Э. ТУРСУНОВ нутқи

«ГЛАВСРЕДАЗИРСОВХОЗСТРОЙ» БОШЛИҒИ

«Главсредазирсовхозстрой» коллективи фаолиятида Мирзачўл, Жиззах ва Қарши даштлари, Қорақалпоғистон АССРдаги Амударёнинг қуйи оқими ва Бухоро областидаги Қоровулбозор массивида комплекс қурилиш ва ерларни ўзлаштириш соҳасида катта ишлар қилинаётганлиги билан бир қаторда камчиликлар ва фойдаланилмаётган резервлар бор. Планларнинг балансланмаганлиги оқибатида сув хўжалиги қурилиши билан, саноат-граждан қурилиши ўртасида номутаносиблик юз берди. Социал ва маданий-маиший объектлар кечикиб қурилди, ана шу мақсадларга маблағлар ва моддий техника ресурслари етарли ажратилмади. Айрим ҳолларда ерлар ишлар комплекси тўла-тўкис бажарилмагани ҳолда топшириб юборилди. Буларга бошқа кўп ташкилий нуқсонлар ҳам қўшилиб, оқибат натижада оборотга киритилган қўриқ ерлар маҳсулдорлигининг бир қадар камайишига олиб келди. Ҳозир ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, улардан самарали фойдаланишни ошириш учун биринчи марта кенг миқёсдаги ишлар ўтказиш планлаштирилмоқда. Ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили биз учун қайта қуришда муҳим босқич бўлди. Бу йил 7 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади. Янги суғориладиган ерларни ишга солиш, уй-жой, мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар қурилиши планлари барвақт адо этилади. Бугун бизнинг асосий вазифамиз — социал-маданий-маиший объектларни қуришдан, чала-чулпа ишларга барҳам беришдан, ишлар сифатини оширишдан, тугалланмаган қурилишларга чек қўйишдан иборат. Бизнинг лойиҳаларимизга кирмаган ва қурилиши ўзбошимча кўрсатмаларга биноан бошланган бир қанча объектларни тегишли министрлик ва идораларга ўтказишни республика Министрлар Советидан ва Госпланидан сўраймиз, пудратчи вазифасини зиммамизга олишга тайёрмиз.

Қўриқ ерларда қишлоқ хўжалигини барқарор ривожлантириш учун район, область органлари томонидан ҳамиша ҳам тушуниб етилмаётган бир қанча етилган масалаларни ҳал этиш талаб қилинади. Масалан, маҳсулот тайёрлаш ва етиштиришни планлаштириш чоғида конкрет шарт-шароитлар ва имкониятлар ҳисобга олинмай, кўпинча асосланмаган қарорлар қабул қилинади. Мелиорация ишлари ўтказилиши мушкул бўлган, унумдорлиги аслида жуда паст бўлган ерларда кўпинча пахта, сабзавот, қовун-тарвуз экинларидан нореал, оширилган ҳажмда тайёрлаш белгиланади.

Қўриқ ер шароитларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш муҳим аҳамиятга эгадир. Таҳлил зарур ремонт ва техника хизмати йўқлиги оқибатида техникани ишлатиш даражаси пастлигини кўрсатиб турибди. Қўриқ совхозлар жойлашган 27 райондан 11 тасида Давлат агросаноат комитетининг ремонт-ишлаб чиқариш базаси йўқ, борлари эса дуруст ж[illegible]ҳозланмаган. Қўриқдаги совхозларни минерал ўғитлар билан таъминлаш ҳам яхши эмас. Биз республика Министрлар Советидан анча шу масалаларни ҳал этишда ёрдам беришни сўраймиз.

Депутат С. А. ИБРОҲИМОВ нутқи

МУБОРАК ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Партия XXVII съезди қарорларида асослаб берилган социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, ҳаётнинг ҳамма жабҳаларида қайта қуриш йўли Муборак шаҳрининг жўшқин тараққиётини ҳам белгилаб берди. Планга қўшимча 18 миллион сўмликдан кўпроқ саноат маҳсулоти реализация қилинди. Йил бошидан бери пландан ташқари 1 миллиард куб метр газ қазиб олинди. Бошқа тармоқларда ҳам ижобий тенденциялар сезилмоқда.

Аммо бу дастлабки қадамлардир. Шаҳарда катта куч-ғайрат ва маблағ сарфлаб бунёд этилган ишлаб чиқариш потенциалидан ҳали етарли фойдаланилмаётганлигини биз ҳис этиб турибмиз. Лойиҳадаги қувватлар тўла ўзлаштирилмаган, меҳнат, ишлаб чиқариш ва план интизоми пастлигича қолмоқда, кўпгина кадрлар қайта қуришда сусткашлик қилмоқдалар.

Муборак иссиқлик электроцентралининг беқарор ишлаётгани ташвишлантирмоқда. Станцияда пайдо бўлаётган проблемаларни ҳал этиш учун республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг яна ҳам сезиларли аралашуви зарурга ўхшаб турибди.

Шаҳарда уй-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилиши кескин орқада қолмоқда. Бу эса одамларда ҳақли эътирозлар туғдирмоқда, барқарор коллективлар яратишга ҳалақит бермоқда, кадрлар қўнимсизлигини вужудга келтирмоқда.

Ҳанузгача Муборакда водоканал хизмати йўқ. Бу масалани республика уй-жой-коммунал хўжалиги министри ўртоқ В. К. Михайлов ҳал этмаяпти, у фақат расмият учун ёзишмалар билан банд бўлмоқда.

Иссиқлик ва сув таъминоти, ирригация, мактаблар қурилиши масалалари ҳам тезроқ ҳал этилиши керак. Биз «Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошлиғи ўртоқ А. Р. Отажоновни бир неча бор танқид қилган эдик. Бир вақтлар у ишга техникавий ёндашишга жуда ҳам ўралашиб қолди. Оқибатда миллиардлаб кубометр газ деб чамаси ана шу хом ашёни қазиб олаётган кишилар тўғрисидаги ғамхўрликни унутиб қўйди.

Республика Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ҳам шундай ёндашишга мойил. Акс ҳолда, квартиралар ниҳоятда етишмай турган бир вақтда уй-жой қурилиши плани барбод берилганини, дурустроқ ётоқхона, болалар боғчаси, пионер лагери йўқлигини қандай изоҳласа бўлади?

Ахир, бунда гап шаҳар ва районнинг имкониятлари билан амалда ҳал этиб б[illegible]майдиган социал пробле[illegible]лар ҳақида бормоқда. Маҳаллий Советларнинг уй-жой ва социал инфраструктурани лойиҳалаш ҳамда қуриш бўйича ягона буюртмачи сифатидаги ролини ошириш, уларнинг шаҳар ва қишлоқлар комплекс тараққиёти, қурилиш сифати ва архитектура қиёфаси учун масъулиятини кучайтириш зарур, деб топилди. Республика Министрлар Совети бу масала хусусида ўзининг қатъий фикрини айтади, деб умид қиламиз.

Бугун рўй-рост айтиш керакки, шаҳар партия комитети қишлоқ хўжалигида кескин бурилиш бўлишига ҳали эриша олгани йўқ. Ҳозир партия ташкилоти ўз куч-ғайратини қолоқликка барҳам беришга қаратмоқда.

Шу билан бир қаторда биз учун принципиал аҳамиятга эга бўлган масалаларга диққат-эътиборингизни тортмоқчиман. «Главсредазирсовхозстрой» тузаётган совхозлар дончилик, сабзавотчилик, боғдорчилик-узумчилик хўжаликлари бўлади, деб планлаштирилган эди. Ҳозир эса бу ерда пахтачилик асосий йўналиш бўлиб қолди. Оқибатда район жуда катта ва асосланмаган зарар кўряпти. Биринчидан, ёзги вегетация даврида суғориш манбаларининг йўқлиги туфайли сув танқислиги айниқса сезилмоқда. Иккинчидан, коллектор-зовур тармоқларининг йўқлиги сабабли суғориладиган ерлар оборотдан чиқиб кетмоқда, учинчидан, бу хўжаликларда уй-жой, социал-маданий-маиший объектлар, мактаблар, ремонт устахоналари етишмаяпти.

Газлаштириш, сув таъминоти ишлари жуда ҳам кечикиб олиб борилмоқда. Телефонлаштириш ишлари бошланмаган, ҳатто бу соҳада қўл урилган баъзи ишлар ҳам ўлда-жўлда қолиб кетди. Республика Алоқа министрлиги ва «Главсредазирсовхозстрой» раҳбарлари учун сўз ва ваъдалардан конкрет ишларга ўтадиган вақт келди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ВАСХНИЛ ЎРТА ОСИЁ БЎЛИМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ЛУБ ЭКИНЛАРИ ТАЖРИБА СТАНЦИЯСИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўсимликларни ҳимоя қилиш лабораторияси **мудири** (фан кандидати), агротехник ихтисоси бўйича **кичик илмий ходим** (илмий даражасиз).

Конкурс муддати — 15 декабргача.

Мурожаат учун адрес: 702211, Тошкент область, Коммунистик райони, «1-Қорақалпоқ» алоқа бўлими.

ЖИЗЗАХ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод, рус тили ва адабиётини ўқитиш методикаси (фан кандидатлари, доцентлар), факультетлараро рус тили кафедраси;

доцентлар: бошланғич синфларда ўқитиш методикаси (математика бўйича), ўзбек адабиёти, ўзбек тилшунослиги, умумий физика (фан кандидатлари);

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод (сиёсий иқтисод), ўзбек тилшунослиги, факультетлараро рус тили кафедраси, рус тили ва адабиётини ўқитиш методикаси, марксча-ленинча фалсафа ва илмий коммунизм, чет тили (француз), меҳнат таълими методикаси, умумий техника фанлари;

ўқитувчилар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод (сиёсий иқтисод—2 ўрин), КПСС тарихи, рус тилшунослиги (2), бошланғич таълим тиллари (рус, ўзбек тиллари), математика, таълимнинг техник воситалари, жисмоний тарбия ва спорт (2), умумий техника фанлари, факультетлараро рус тили кафедраси.

Конкурс муддати — 15 декабргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 708014, Жиззах шаҳри, Ҳ. Носиров кўчаси, 4-уй.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг партия ва касаба союз ташкилотлари ҳамда Ишлар бошқармаси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратининг масъул ходими Х. Султоновга онаси

Назми САИДБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти коллективи катта редактор М. Яҳёевга онаси

Сабри СОДИҚОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Композиторлар союзи ва СССР Музфондининг Ўзбекистон бўлими правлениелари, Ўзбекистон Композиторлар союзининг совет музикасини пропаганда қилиш бюроси композитор М. М. Маҳмудовга онаси

Лутфи ТОЖИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. — 14245. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Б.— 277. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12